

NASJONALBIBLIOTEKET

ÅRSRAPPORT
2022

NASJONALBIBLIOTEKET

ÅRSRAPPORT
2022

orsar
grn yfir
á fjalli
veiðir.

ask æsir
avelli
n moldþinur
an dæma.
Fimbul Týs
r rúnar.

munu eptir
samligar
ar toflur
asi finnask,
s í árdaga
r höfuð.

Nasionalbiblioteket på Solli plass, interior.
Foto: Ivan Brodey

Innhold

Del I	Leders beretning	5
Del II	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	9
Del III	Aktiviteter og resultater i 2022	13
Del IV	Styring og kontroll i virksomheten	35
Del V	Vurdering av framtidssikter	41
Del VI	Årsregnskap	43

DEL I

LEDERS BERETNING

NASJONALBIBLIOTEK FOR FEM MILLIONER

Siden 2014 har det å bli og være en institusjon for fem millioner personer vært et hovedmål for oss på Nasjonalbiblioteket. Ikke fordi alle i hele landet kommer til å leite i gamle aviser i nettbiblioteket, eller bruke tida si på andre av Nasjonalbibliotekets tjenester, men fordi det institusjonen gjør til sammen, skal gjøre oss relevante og kjente for hele befolkningen.

Et slikt mål er ikke bare ambisiøst, det er også en plikt for en nasjonal institusjon av Nasjonalbibliotekets størrelse og mandat. Nasjonalbiblioteket forvalter hvert år over 800 millioner av fellesskapets midler og skal gi tilbake til hele fellesskapet. 2022 var et år som viste at dette ikke bare er overskrifter og slagord, men også et mål det er mulig å oppnå.

”

**«Målet om å være et
nasjonalbibliotek for fem
millioner er ikke lenger en
fjern drøm.»**

Som for andre kulturinstitusjoner handla mye av året til Nasjonalbiblioteket om å komme tilbake til en normal etter pandemien. Det har tatt tid å få publikum tilbake til kinoer, teatre, kulturhus, scener og bibliotek. På samme måte har det tatt tid å få folk tilbake til Nasjonalbiblioteket. Arbeidet med gjennomføring av den nasjonale bibliotekstrategien er satt tilbake av årene med stengte dører og uforutsigbar framtid. Arbeidet med å digitalisere ABM-materiale er i full gang, men også her er det først den siste delen av året det har vært mulig å gjennomføre reiser, møter og konferanser slik det har vært planlagt fra starten av. Pandemien har også prega utlån fra depotbibliotek og det flerspråklige biblioteket, anskaffelser av utstyr og mye annet. Men ved utgangen av 2022 var endelig alt normalisert igjen, og Nasjonalbiblioteket som helhet igjen i stand til å kjøre med alle motorer i normalt gjenge.

Samtidig er det nye aktiviteter som er blitt forma av pandemien, som vil fortsette videre. Dette gjelder særlig formidlingen, hvor det i 2021 og 2022 har vært gjennomført en stor satsing på digital formidling knytta til utstillinger og samlingen. Skoleformidlingen retta mot videregående skole har vært en suksess, og i 2022 deltok halvparten av landets videregående skole i foredrag og undervisningsopplegg fra Nasjonalbiblioteket. Mange på foredrag i Kartsenteret, permanentutstillingen *Opplyst* eller utstillingen knytta til Skeivt kulturår, men

langt de fleste i digitale foredrag og opplegg knytta til de samme utstillingene. Det gjør at elever i hele Norge får glede av Nasjonalbibliotekets tilbud. På samme måte har podkasten *Gamle greier* og strømmen arrangement, digitale foredrag og digitalt innhold formidla gjennom sosiale medier, nådd ut til folk i hele landet på en måte vi bare kunne drømme om for få år siden. Denne satsingen på formidling til skoler og redaksjonell formidling av kulturarven til hele landet har i 2022 virkelig vist hva som er mulig, og vil bli styrka i årene som kommer.

De siste årene har Nasjonalbiblioteket gjennomført hyppige befolkningsundersøkelser for å lære mer om effekten av de tiltakene og den strategien vi arbeider etter. Det har i flere år vært en jevn stigning i kunnskapen om og bruken av nettbiblioteket, og det forventes at denne stigningen vil fortsette etter at radioarkivet og de første film- og tv-opptakene blei lagt ut og gjort søkbare i 2022. Avslutningen av 2022 viste at Nasjonalbiblioteket virkelig er i ferd med å bli kjent for den breie befolkningen, langt utover de som bruker våre tjenester. Mens det i 2014 var langt under halvparten av befolkningen som oppga å kjenne til Nasjonalbiblioteket i det hele tatt, ligger den andelen på over 70 prosent ved slutten av 2022. Dette er en stor og merkbar framgang, og den viser at målet om å være et nasjonalbibliotek for fem millioner ikke lenger er en fjern drøm.

Et nasjonalbibliotek skal sjølsagt ikke være kjent for å være kjent. Vi driver ingen merkevaremarkedsføring for at folk skal huske logoen. Tvert om handler så å si all vår innsats i det som kalles *kommunikasjon*, om formidling av kulturarv, om samlingen vår, og om å gjøre ting som har betydning for folk i Norge, enten det dreier seg om avansert språkteknologi, bøker til ukrainske flyktninger eller forskning på norsk litteratur, musikk eller middelalderhistorie, for å nevne noe. Mye av denne årsmeldingen kretser rundt aktiviteter knytta til Skeivt kulturår.

Det er ikke tilfeldig. Skeivt kulturår blei, blant annet takka være Nasjonalbiblioteket, en virkelig nasjonal markering. Gjennom forskning, formidling, utstilling og samarbeid med folkebibliotek klarte vi å løfte fram noe som til nå har vært helt ukjent i norsk historie: den skeive lokalhistorien. Det knytta den store frigjøringsfortellingen om skeive i samtida opp til livene til vanlige mennesker i historien vår, og den gjorde det på en måte som jeg tror vil ha betydning for svært mange i mange år framover. Det er noe å være stolt over, og det viser hva et nasjonalbibliotek for fem millioner kan få til.

Oslo, 15.03.2023

Aslak Sira Myhre

DIREKTØR, NASJONALBIBLIOTEKET

DEL II

INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN ^{OG} HOVEDTALL

Mandatet til Nasjonalbiblioteket er forankret i lov om pliktavlevering. Nasjonalbiblioteket leverer infrastruktur og tjenester for norske bibliotek på område som bibliografiske standarder og nasjonalbibliografier. Det er depotbibliotek for hele landet og tilbyr digitale innholdstjenester og ett felles biblioteksøk i og for alle norske bibliotek. I tillegg leverer Nasjonalbiblioteket infrastruktur for norsk forskning og er selv forskningsinstitusjon. Nasjonalbiblioteket er òg leverandør av en norsk språkbank til bruk i forskning og næringsvirksomhet, og siden 2019 har Nasjonalbiblioteket hatt i oppdrag å digitalisere all dokumentbasert kulturarv fra norske bibliotek og museum.

”

Nasjonalbiblioteket skal ta vare på kulturhistorien, minne oss på denne og gi oss sterkere tilknytning til denne. Tilknytning til historien skaper identitet, og kunnskap om historien bidrar til forståelse. All virksomhet på Nasjonalbiblioteket er tilknyttet til denne kjernen.

Nasjonalbibliotekets strategi

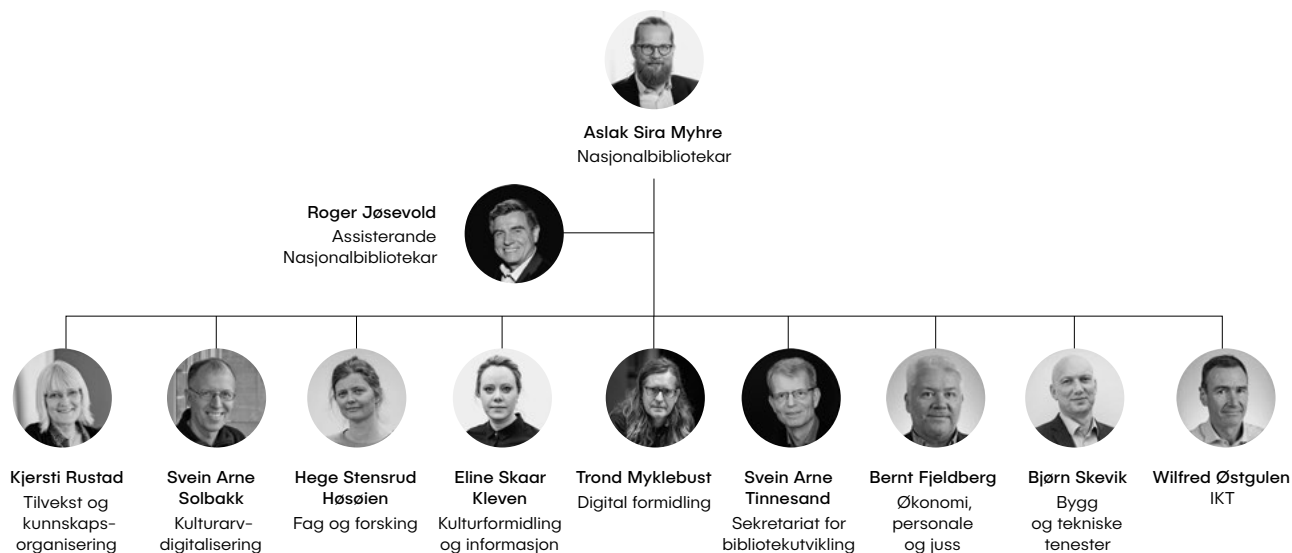
NASJONALBIBLIOTEKETS SAMFUNNSBIDRAG

Innsatsfaktorer og rammevilkår	Aktiviteter	Produkter og tjenester	Brukereffekter	Samfunns effekter
<ul style="list-style-type: none"> • 730,5 millioner kroner • pliktavleveringslova • bibliotekloven • åndsverkloven 	<ul style="list-style-type: none"> • mottak av pliktavlevert og annet materiale • kunnskapsorganisering • digitalisering • bevaring • tilgjengeliggjøring av materialet • formidling • forskning og utvikling (FoU) • avklaring av rettigheter • tjenesteutvikling • kunnskapsutvikling • forvaltning av tilskudd 	<ul style="list-style-type: none"> • nettbaserte bibliotek-tjenester for alle medium • norsk digital språkbank • nasjonalmultigrafier • metadata og andre gjenfinningsverktøy • depotbiblioteker • infrastruktur for forskning • referansetjenester, rådgivning og kompetansedeling • sikker langtidsbevaring av norsk kulturarv • digital infrastruktur for norske biblioteker 	<ul style="list-style-type: none"> • gir alle enkel tilgang til kulturarven • lar forskere, studenter og andre fagfolk finne og bruke kunnskaps-, språk- og kulturhistorien • gir sterkere tilknytning til historien • gir bedre bibliotek-tjenester for hele befolkningen 	<ul style="list-style-type: none"> • skaper identitet og tilknytning • bidrar til kunnskap, interesse og bevissthet om norsk kultur-, kunnskaps- og språkarv • styrker norsk offentlighet og utvikler fellesarenaer for debatt • gir alle enkel tilgang til norsk publiseringshistorie og kulturarv

Automatlager i Mo i Rana.
Foto: Jan Inge Larsen.

ORGANISASJON

ØKONOMI OG RESSURSBUK

Nasjonalbiblioteket er et bruttofinansiert forvaltningsorgan under Kulturdepartementet. Nasjonalbibliotekets

budsjettramme til ordinær drift var på 652,3 millioner kroner i 2022 eksklusive overføringer fra året før.

NØKKELTALL FRA ÅRSREGNSKAPET	2020	2021	2022
Årsverk	460,8	482,8	477
Tildeling post 01–99. Tallene er eksklusive overføringer fra året før, post 80 og inntekter*	688,2	703,7	723,8
Utnyttingsgrad post 01–29	95 %	98 %	97,1 %
Lønnsdel	51,6 %	53,1 %	53,8 %
Lønnsutgifter per årsverk	719 597	736 694	749 183
Tildeling post 80	52,4	82,4	90,0

DEL III

AKTIVITETER OG RESULTATER I 2022

Skeivt kulturår i Nasjonalbiblioteket
I 2022 var det 50 år siden straffelovens paragraf 213, som forbød seksuelle handlinger mellom menn, ble avskaffet. Nasjonalbiblioteket tok sammen med Nasjonalmuseet og Skeivt arkiv initiativ til å markere denne milepælen i norsk historie gjennom et landsdekkende Skeivt kulturår.

Arbeidet med Skeivt kulturår har engasjert alle avdelinger i Nasjonalbiblioteket, og har preget organisasjonens arbeid med forskning og formidling gjennom året.

Nasjonalbiblioteket har gjort et systematisk faglig arbeid med å identifisere, katalogisere og digitalisere

«skeivt» materiale i alle deler av samlingen. Relevante metadata er tilført for å sikre videre gjenfinning av materialet, håndskrevet kildemateriale er gjort søkbart i fulltekst, og det er anskaffet ytterligere materiale for å utfylle samlingen.

Arbeidet med det skeive materialet resulterte i to kildeutgivelser og den første forskningsbaserte antologien om skeiv lokalhistorie i Norden. I desember ble dagbøkene til Petronelle Nielsen, som skrev om sin lesbiske kjærlighet tidlig på 1800-tallet, tatt opp som del av Norges dokumentarv.

↑ Markering av 50-årsdagen for avkriminalisering av homofili i Norge.
Foto: Frode Larsen / Nasjonalmuseet.

← Diverse publikasjoner fra utstillingen *Stoltheit og fordom*.
Skeive fortellinger frå samlinga. Foto: Gorm K. Gaare.

KULTURFORMIDLING

Skeivt kulturår

Nasjonalbiblioteket markerte Skeivt kulturår 2022 med et omfattende formidlingsprogram.

I februar åpnet Nasjonalbiblioteket en stor utstilling om skeiv norsk kulturhistorie, *Stoltheit og fordom. Skeive forteljingar frå samlinga*. Med rundt 400 objekter, hentet fra Nasjonalbiblioteket og Arkivverkets samlinger, er dette den mest omfattende utstillingen i institusjonens historie. Sammen med et bredt arrangementsprogram med skeiv tematikk, åpnet utstillingen Nasjonalbiblioteket for nye publikumsgrupper.

Det ble gjennomført seks arrangementer med temaer som spente fra kjønnsidentitet i middelalderen til norsk draghistorie og Melodi Grand Prix. Podkasten *Skeiv og stolt* fortalte gjennom sju episoder historier om skeive norske ikoner fra 1800-tallet til i dag, som Petronelle Nielsen og bokseren Al Brown. Skeiv kulturhistorie ble også formidlet gjennom en rekke innlegg i sosiale medier. Utstillingen og formidlingsprogrammet fikk bred medieoppmerksomhet.

Det ble også produsert en plakatutstilling for Skeivt kulturår, som ble satt opp i rundt 300 bibliotek over hele landet.

→ Portrett av Petronelle Nielsen.
Foto: Henrik A. Ouren / Nasjonalbiblioteket.

Kilde: landsrepresentativ brukerundersøkelse for Nasjonalbiblioteket, Advicia (2022).

FORMIDLING AV SKEIVT KULTURÅR I TALL

Publikumstall for utstillingen *Stoltheit og fordom*: 5 000
Skoleelever som har opplevd formidling
digitalt og/eller fysisk: 3 200

Nedlastinger av podkasten *Skeiv og stolt*: 48 000
Rekkevidde på sosiale medier: 440 000
Besøk på arrangement (fysisk og digitalt): 2 800

Tilbakevending fra pandemien

Starten på 2022 var preget av nedstenging. I likhet med resten av kultur-Norge opplevde Nasjonalbiblioteket at publikums tilbakevending til kulturarrangementer gikk tregt fram til sommeren. I løpet av høsten skjøt publikumsbesøket fart.

Sommeren 2022 åpnet Nasjonalbiblioteket utstillingen *Labyrint. På sporet av Harry Hole*, som blant annet rettet seg mot et internasjonalt publikum. Utstillingen oppnådde et samlet besøkstall på rundt 6 000. I november ble den belønnet med den internasjonale designprisen London Design Awards 2022.

Internasjonal oppmerksomhet fikk også bokutgivelsen og utstillingen *Randi Hultin. Bilder fra et liv med jazz*, med medieoppslag i Storbritannia, USA, Canada og Danmark. Boken og utstillingen, som åpnet i november, viste et lite utvalg bilder fra musikkjournalistens store fotoarkiv i Nasjonalbiblioteket. Her kunne man se flere av verdens største jazzstjerner avbildet i Hultins stue og på konsertscener rundt om i verden.

I løpet av året har 142 525 besøkende kommet inn gjennom hoveddøren på Solli plass. Dette er dobbelt så mange som i 2021. En tredjedel av de besøkende til huset oppsøkte Nasjonalbibliotekets formidling, i form av utstillinger, arrangementer eller skolebesøk.

Strømming av alle arrangementer gjør at publikum over hele landet blir ivaretatt. Totalt har Nasjonalbibliotekets digitale og fysiske formidling nådd ut til 678 643 publikummere, som tilsvarer en økning på nærmere 30 % fra 2021.

Podkast

Nasjonalbiblioteket videreførte i 2022 satsingen på digital formidling, som ble trappet opp under pandemien. Det er øgt lagt flere ressurser i podkastproduksjon. I løpet av året er det til sammen produsert 43 episoder i de tre podkastene *Gamle greier*, *Lagapodden* og *NB: arrangement*, med et samlet antall nedlastninger på rundt 580 000. Dette tilsvarer en økning på 30 % fra 2021.

↑ *Randi Hultin. Bilder fra et liv med jazz* (2021) er første tittel i en ny bokserie med Nasjonalbibliotekets fotoarkivmateriale.

← Randi Hultins stue gjenskapet med opptak av Sonny Rollins på lerretet. Foto: Gorm K. Gaare.

Skolebesøk

I 2021 startet Nasjonalbiblioteket med skolebesøk for elever i videregående skole. I 2022 har 42 % av alle videregående skoler i Norge – fordelt på 89 kommuner og samtlige fylker – opplevd skoleformidling fysisk eller digitalt fra Nasjonalbiblioteket. 32 500 elever og lærere fulgte foredrag om alt fra Karpe til Dorothe Engelbretsdatter. Dette er mer enn dobbelt så mange som året før.

Publikumsområdene på Solli plass

Nasjonalbiblioteket skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av funksjonsevne. I 2022 ble det utarbeidet en manual som skal fungere som et arbeidsverktøy for å sikre fysisk universell utforming i produksjon av utstillinger og i utviklingen av publikumsområdene på Solli plass.

Byggingen av en ny sal for temporære utstillinger startet tidlig i 2022 og ble ferdigstilt i oktober.

↑ Omvisning med ungdommer fra videregående skole i Nasjonalbibliotekets kartsenter. Foto: Gorm K. Gaare.

← Åpning av utstillingen *Labyrint. På sporet av Harry Hole*. Foto: Gorm K. Gaare.

HÅNDVERKSFESTIVAL

Den siste helgen i november arrangerte Nasjonalbiblioteket håndverksfestival, der publikum kunne fordype seg i og prøve ut tradisjonshåndverk som broderi, tekstilkunst, karding, spinning og samisk grindvev, gjennom verksteder, foredrag, film og samtaler. Godt over 2 000 personer besøkte festivalen, og mer enn 1 000 fulgte arrangementene digitalt.

← Foto: Kari Margrethe Sabro.

FILMUTGIVELSER

Som del av Nasjonalbibliotekets oppgave med å formidle den norske filmarven ble utgivelsesserien «Norske filmskatter» opprettet i 2022. Serien omfatter ved utgangen av året til sammen 18 filmer. Utgivelsene inkluderer nyskrevne tekster om filmene og annet ekstramateriale, og presenterer dermed en del av filmhistorien som sjelden finner veien ut til publikum. Alle filmutgivelsene ble fulgt av scenearrangementer og digital formidling.

← Nasjonalbibliotekets gjenutgivelser av *Lasse & Geir* (Svend Wam og Petter Vennerød, 1976) og *Lambertseter-trilogien* (Øyvind Vennerød, 1959–1962).

NETTBIBLIOTEKET

Nettbiblioteket på nb.no hadde rundt sju millioner besøk i 2022. Det ble gjennomført en rekke tiltak og moderniseringer for å forbedre brukeropplevelsen og formidle innhold på en bedre måte. Stadig flere medietyper blir tilgjengelige i søketjenesten. Nytt av 2022 var at brukerne både kunne søke i og spille av mange av de digitaliserte radioopptakene i samlingen, i tillegg til mange levende bilder, som film og kringkasting.

Kilde: landsrepresentativ brukerundersøkelse for Nasjonalbiblioteket, Advicia (2022).

FORSKNING

2022 har vært et rekordår for prosjektsamarbeid i Nasjonalbiblioteket. Hele 19 forskningsprosjekter har organisasjonen deltatt i, og flere ansatte enn tidligere har deltatt. I tillegg drar stadig flere eksterne prosjekter stor nytte av Nasjonalbibliotekets særskilte kompetanse på digital humaniora.

Et forskningsprosjekt som flere forskere fra Nasjonalbiblioteket deltar i, er UiA-ledede «Making Memories». Forskerne skal undersøke estetiske uttrykk i vår samtid som tematiserer Norge under andre verdenskrig.

Nasjonalbibliotekets DH-lab bidrar med å etablere et digitalt korpus som skal brukes av interne og eksterne forskere til å identifisere temaer og mønstre knyttet til temaet.

Nasjonalbiblioteket har i løpet av året blitt samarbeidspartnere i to nasjonale forskerskoler: «ATTR: Authoritative Texts and Their Receptions» og «Den nasjonale forskerskolen i historie». På forskerskolene bidrar Nasjonalbiblioteket med workshops i digital humaniora.

Nasjonalbibliotekets ansatte har gjennom året produsert 10 vitenskapelige artikler og fagartikler, 5 fagbøker og 14 vitenskapelige bokkapitler, til sammen 29 faglige og vitenskapelige publikasjoner. I tillegg ble det publisert 3 vitenskapelige antologier med redaktører fra Nasjonalbiblioteket.

En av disse var antologien *Skeiv lokalhistorie*, som ble utgitt av Nasjonalbiblioteket i 2022 i forbindelse med NFR-prosjektet «QUEERDOM». Denne første vitenskapelige antologien om skeiv lokalhistorie i Norge viser gjennom 16 artikler at skeive alltid har vært en del av norske og nordiske lokalsamfunn, tidvis diskre, men alltid til stede.

← *Skeiv lokalhistorie*. Kulturhistoriske perspektiver på samekjønnsrelasjoner og kjønnsoverskridelser. Dag Hundstad, Tone Hellesund, Runar Jordåen og Marthe Glad Munch-Møller (red.). Utgitt i serien Skrifter fra Norsk lokalhistorisk institutt.

SPRÅKTEKNOLOGI

Taleassistent

For å utvikle god språkteknologi for norsk trengs det store datasett med norsk tekst og tale. Språkbanken ved Nasjonalbiblioteket tilbyr slike datasett til både offentlige og kommersielle aktører, slik at de kan utvikle og forbedre tjenestene sine. I 2022 lanserte Språkbanken et nytt datasett beregnet for taleassistenter på mobiltelefon, i smarthjem og i bilen. Dette settet består av ti tusen ulike ytringer, lest opp på forskjellige dialekter, som man kan bruke når man interagerer med taleassistenter. Datasettet kan brukes til å gjøre taleassistenter bedre rustet til å forstå norske dialekter.

Automatisert håndskriftsgjenkjenning

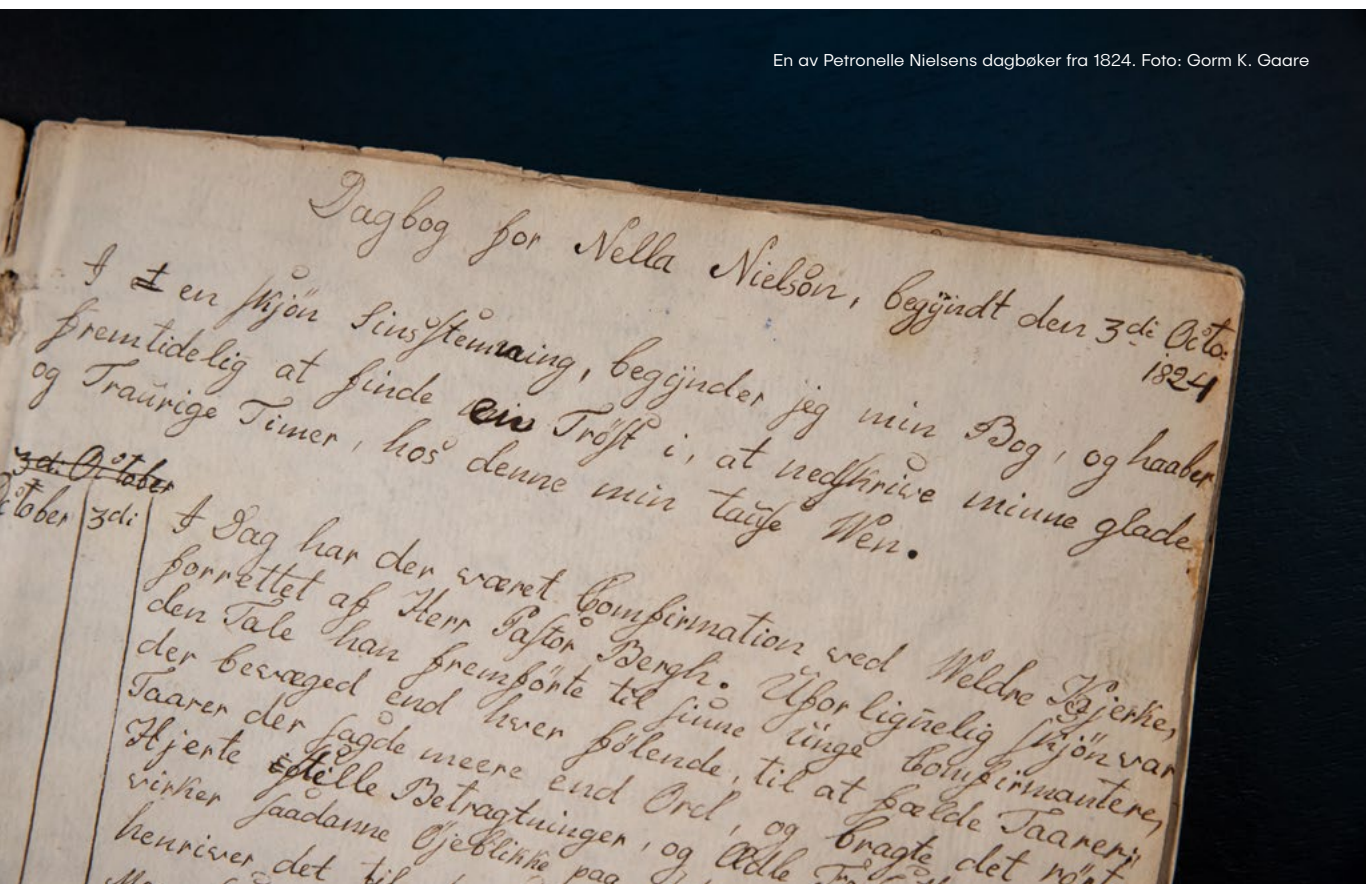
I Nasjonalbibliotekets samling finnes det håndskrevne dokumenter etter personer av nasjonal betydning for norsk

kultur- og samfunnsliv. Utviklingen innen maskinlærings-teknologi gjør det mulig å trene dataprogrammer til automatisk å kjenne igjen og kunne transkribere håndskrift.

I 2022 har Nasjonalbiblioteket trent opp og publisert flere modeller for norsk språk, og dermed gjort håndskriftsgjenkjenning til en del av nettbiblioteket på nb.no. Et eksempel på dette er dagbøkene til Petronelle Nielsen, som nå finnes både i håndskrift og digital tekst i nettbiblioteket.

Nasjonalbiblioteket deltar også i NFR-prosjektet «Hugin-munin: Enhanced Access to Norwegian Cultural Heritage using AI-driven Handwriting Recognition». Prosjektet har som mål å lage et system basert på kunstig intelligens som kan gjenkjenne historisk norsk håndskrift uten å måtte gå igjennom en prosess med trening.

En av Petronelle Nielsens dagbøker fra 1824. Foto: Gorm K. Gaare

SAMLINGSUTVIKLING

Tilveksten til Nasjonalbibliotekets samling består i hovedsak av pliktavlevert materiale. I 2022 ble det pliktavlevert blant annet 15 830 boktitler, hvor 6 543 ble avlevert digitalt og 9 287 analogt. Det ble avlevert 3 350 musikkutgivelser, i hovedsak på CD og vinyl.

Digital pliktavlevering og tilgang til nettbiblioteket

Tidligere har Nasjonalbiblioteket fordelt fire fysiske eksemplarer av pliktavlevert materiale til de fire store universitetsbibliotekene, for å kunne gi studenter og ansatte tilgang til norske utgivelser. Som en konsekvens av den nye pliktavleveringsloven ble dette endret fra og med 2022. Fra 1. januar fikk Nasjonalbiblioteket avlevert trykkegrunlaget til de aller fleste norske utgivelser digitalt, direkte fra Bokbasen. Dette betyr at bøkene kan gjøres tilgjengelig i nettbiblioteket på nb.no uten først å måtte gå igjennom en digitaliseringsprosess.

Gjennom en prøveordning gis vitenskapelig ansatte ved norske universitet og høyskoler utvidet digital tilgang til norske utgivelser på nettbiblioteket på nb.no. Tilgangen gis for forsknings- og dokumentasjonsformål. Det finnes også lisenser for forskning og dokumentasjon til bruk i bibliotek. Til sammen har UH-sektoren fire samtidige tilganger for hvert dokument, mens bibliotekene har to. Før Kultur- og likestillingsdepartementet gjør en endelig beslutning om hvorvidt ordningen skal bli permanent, vil den bli testet ut i en periode. Nasjonalbiblioteket sammen med Forleggerforeningen og flere forfatterforeninger følger i prøveperioden med på bruk, for å kunne gi innspill til departementet, som tar en endelig beslutning om ordningen.

Den digitale samlingen

Nasjonalbiblioteket har siden 2002 jobbet kontinuerlig med digitalisering og digital bevaring av den norske

kulturarven. Samlingen sikres for fremtidige generasjoner i formater som til enhver tid er gjeldende, slik at den ikke går tapt eller blir uleselig over tid. Dataene skal kunne tilgjengeliggjøres på gjeldende plattformer og holde følge med skiftende teknologier som lagringsmedier, dataformat og avspillingsprogramvare.

I 2022 ble det gjort et omfattende arbeid for å sikre at også materiale som mottas digitalt, blir verifisert og feilfritt lagret.

↑ En filmrull inspiseres før digitalisering. Foto: Karolina Gorzelanczyk.

Tilskudd fra private samlinger

Nasjonalbiblioteket mottar, organiserer og bevarer arkiv fra kjente norske kulturpersoner og fra institusjoner innenfor norsk kulturliv og academia. I 2022 har tidligere mottatte privatarkiver blitt utvidet med mer materiale, og nye arkiv er kommet inn.

Arkivet etter Dorian Terje Thorkildsen

Et nytt arkiv er det etter Dorian Terje Thorkildsen (1949–2022), DJ ved nattklubben Safari Club i Oslo. Samlingen består hovedsakelig av plater med afrikansk-amerikansk musikk samt noe arkivalia. Arkivet dokumenterer en klubbkultur i Norge fra midten av 1970-årene som også var en viktig møteplass for homofile i Norge.

Herbjørg Wassmo

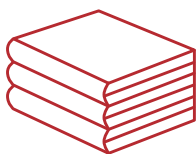
Høsten 2022 fikk Nasjonalbiblioteket inn arkivet etter Herbjørg Wassmo. Arkivet, som består av manuskripter og fragmenter, private brev, research-materiale, foto og hilsener, synliggjør Wassmos grundige arbeid med bøkene sine, og ikke minst hennes betydning for leserne. Hun skrev tidlig om tema som fremdeles er tabu. Med dette har hun satt ord på opplevelser mange ikke kan eller vil snakke om.

Opptak fra Riksscenen

Nasjonalbiblioteket mottok også konsertopptak fra den nasjonale scenen for folkemusikk og folkedans, Riksscenen, i 2022. Materialet består blant annet av barnemusikk på nord-, lule- og sørsamisk, og opptak fra konsertserier med musikkensembler med bosnisk og persisk bakgrunn.

2022

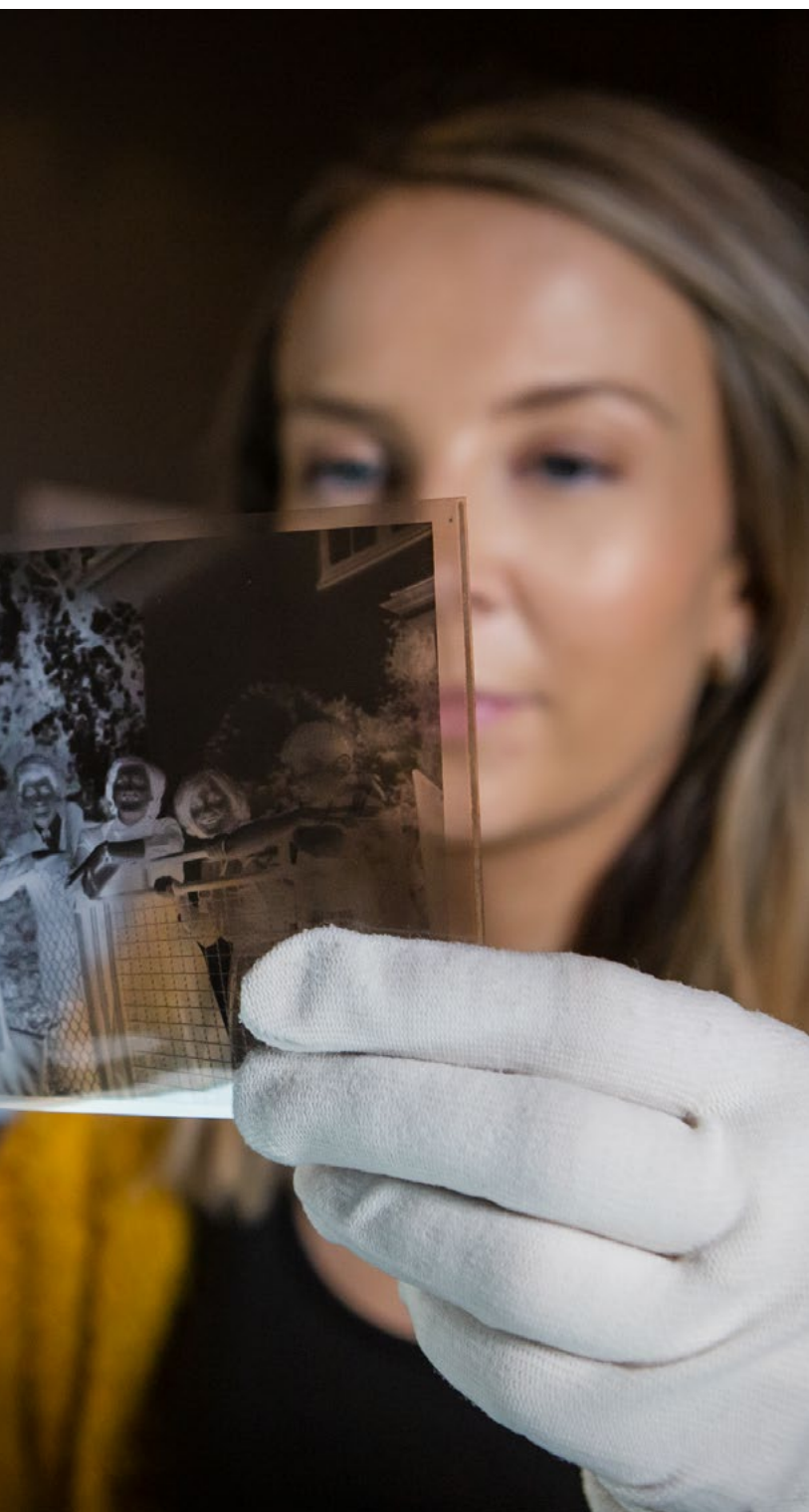
185 077
PUBLIKASJONER

Utlån fra Depotbiblioteket
til norske bibliotek

Fototekniker Stine Frydenlund jobber med det nye Phase One-kameraet. Fra januar 2022 har fotoavdelingen fem nye kameraer designet spesielt for digitalisering av arkivmateriale i museer eller bibliotek. Foto: Karolina Gorzelanczyk.

BIBLIOTEKUTVIKLING

Nasjonalbiblioteket er statens myndighets- og utviklingsorgan på bibliotekfeltet. Nasjonal bibliotekstrategi 2020–2023 (forlenget til 2024) er styrende for mye av denne aktiviteten. Arbeidet skjer i samråd med strategisk råd, sammensatt av representanter fra biblioteksektoren, og koordineres av Nasjonalbibliotekets avdeling for bibliotekutvikling.

Bibliotekutvikling.no

Arbeidsoppgavene i bibliotek endres stadig, og bibliotekansatte har økt behov for kompetanseheving. Nasjonalbiblioteket er samarbeidspartner i mange av de kompetansehevende tiltakene for sektoren, og i 2022 er samarbeidet med fylkesbibliotekene videreutviklet. Et tiltak er utviklingen av et nettkurs som gir folkebibliotek hjelp til oppstart av meråpent bibliotek, laget av Rogaland fylkesbibliotek. Meråpne bibliotek er nevnt i Hurdalsplattformen som et av regjeringens satsingsområder for sektoren.

Informasjon om tjenester og ressurser til ansatte i bibliotek

Nasjonalbiblioteket leverer fellestjenester til norske bibliotek og bibliotekbrukere. Informasjonsarbeid om disse tjenestene og virksomheten generelt er viktig for å sikre bruk av tjenestene. I 2022 fikk rundt 3400 bibliotekansatte, studenter, praktikanter og ansatte i aktuelle organisasjoner omvisninger, orienteringer og besøk av ansatte på Nasjonalbiblioteket. I tillegg deltar et større antall ansatte i bibliotek på seminarer og konferanser i regi av Nasjonalbiblioteket.

AKTIV FORMIDLING. UTVALGTE TILTAK OG PROSJEKT SOM BLE GJENNOMFØRT I 2022 MED STØTTE FRA NASJONALBIBLIOTEKET

I tråd med nasjonal bibliotekstrategi ble det i 2022 lyst ut midler til å legge til rette for aktiv formidling i og utenfor bibliotekene. Bibliotekene kunne søke om midler til frikjøp av personale og tiltak for å formidle litteratur på nye måter eller på nye arenaer.

Nasjonalbiblioteket fordelte ti millioner kroner til 63 formidlingstiltak i folkebibliotekene. Nesten 90 % av søknadene som kom inn, fikk støtte, og mer enn to tredjedeler av kommunene over hele landet ble omfattet av tildelingene.

← Formidling av lokalhistorie i Melhus. Foto: Mia Leraand Aarstad.

LESETUR – med reven, veven – og kanskje stjernene

Gloppen bibliotek ønsket å ta litteraturen ut av biblioteket og samarbeide med ulike organisasjoner og lag i bygda. Bygdekvinnelaget, 4H og Gloppen kunstlag var blant dem som fikk besøk. Et formidlingstiltak var høytlesning av litteratur som tematiserer naturen, med bålbrenning og bålkaffi ved en gapahuk.

Nå ut, nå – Om å skape nye arenaer for formidling og tjenesteutvikling

Bergen offentlige biblioteks prosjekt ville formidle litteratur og tjenester til nye grupper på nye arenaer. «Lesepiknik i parken: Les alene, sammen» var rettet mot aleneboende og andre som ønsket å være i selskap med andre. Kaféen tilbød piknikkurver med mat og tepper, det var utlån av bøker fra Sykloteket, og Frode Grytten leste.

Utforsk Melhushistoria – lokalhistorisk fortelling på Horg bygdatun

I dette tiltaket flyttet folkebiblioteket ut til natur- og kulturstien på bygdetunet for å formidle lokalhistorie til skoleklasser. Alle skoleklasser ved alle barneskolene i kommunen fikk tilbud om å bli med på besøk til Horg bygdatun, med formidling, «mikrobibliotek» og utlån på stedet.

← Frode Grytten leser høyt på lese-piknik i Bergen. Foto: Camilla Grindheim Larsen.

Ukrainske bøker til norske bibliotek

Nasjonalbibliotekets flerspråklige bibliotek hadde noen få hundre ukrainske bøker i samlingen da Russland invaderte Ukraina 24. februar 2022. Raskt ble alle disse bøkene utlånt, og rundt 120 bibliotek sto på venteliste. Etterspørselen etter ukrainske bøker var stor i hele Europa, og det var vanskelig å skaffe til veie bøker til norske bibliotek. Med hjelp fra forlaget Lille Måne og deres kontaktnett, lot dette seg likevel gjøre.

Gjennom en bevilgning på en halv million kroner fra regjeringen ble det kjøpt inn om lag 6000 bøker fordelt på 750 titler på ukrainsk. Transporten ble koordinert av et ukrainsk forlag i Lviv og den ukrainske ambassaden i Oslo. Etter ekstra innsats for å få bøkene katalogisert og forberedt for utlån, var de i september 2022 i omløp i norske bibliotek, og ventelistene var borte.

KULTURARVDIGITALISERING

Dialog med ABM-sektoren

Nasjonalbiblioteket har utstrakt kontakt med landets ABM-institusjoner, med mål om å opprette godt samarbeid. Senter for kulturarvdigitalisering har i løpet av året besøkt nesten alle landets fylker, og arrangert en egen konferanse i Mo i Rana, hvor institusjoner som er aktuelle for digitaliseringsprogrammet, deltok. Abmdig.no gir informasjon og kontaktpunkter for institusjoner som ønsker samlinger digitalisert. Det legges vekt på at hele ABM-sektoren skal inkluderes blant de samlingene som digitaliseres. I løpet av 2022 har vi mottatt materiale for digitalisering fra 35 ulike institusjoner.

Samarbeid med Arkivverket

Arkivverket har nå med fem ansatte etablert en enkel infrastruktur for digitalisering i Mo i Rana. Det digitaliseres i hovedsak etter forespørsel om materiale

Arkivverket bevarer der. Nasjonalbiblioteket bistår med å digitalisere formater Arkivverkets skannere ikke støtter. Arkivverket og Nasjonalbiblioteket samarbeider om digitaliseringen av samlingen «Våre falne». Samlingen dokumenterer alle som falt under andre verdenskrig, og er mye i bruk. Arbeidet med det store Landssviksarkivet var et pilotprosjekt i 2021. Dette er videreført og effektivisert, og det digitaliseres nå 100 000 sider i måneden. Det digitaliserte materialet tilbakeføres til Digitalarkivet for bevaring og formidling.

↑ ABM-konferanse i Mo i Rana. Foto: Karolina Gorzelanczyk.

UTVALGTE INSTITUSJONER SOM HAR SENDT MATERIALE TIL DIGITALISERING I 2022

- Skeivt arkiv i Bergen
- Oljemuseet i Stavanger
- Berg-Kragerø Museum
- Telemark Museum
- Norsk vegmuseum i Fåberg
- Norsk senter for folkemusikk og folkedans i Trondheim
- Dønna bibliotek
- Perspektivet Museum i Tromsø
- Samisk språk- og kultursenter i Porsanger

MASSEDIGITALISERINGSPROGRAMMET

Siden 2006 har Nasjonalbiblioteket jobbet kontinuerlig med å digitalisere egen samling, og alle materialtyper.

I 2022 inkluderte massedigitalisering også en stor del materiale fra andre institusjoner.

UTVALGTE PRODUKSJONSTALL FRA DIGITALISERINGSPROGRAMMET	2020	2021	2022
Bøker – tall i sider	6 400 000	7 227 701	2 178 841
Avissider	5 600 000	7 243 202	7 781 058
Foto	956 000	895 540	728 211
Tidsskrift – sider	1 300 000	1 034 030	4 283 386
Lyd fra truede formater – antall enheter	8400	9 559	10 191
Film – frames* per måned	533 000	528 707	382 902
Arkiv – antall sider	10 172 986	9 942 332	1 455 637

* En gjennomsnittlig film har 18–24 frames per sekund.

I første kvartal 2022 ble alle bøker i depotbiblioteket ferdig digitalisert. Etter dette ble produksjonsløypene lagt om, og man gikk i større grad over til å digitalisere tidsskrift. Digitalisering av tidsskrift ble tredoblet i 2022.

Fotodigitalisering inkluderer også nyhets- og reportasjefoto fra avisarkiv. Fra og med 2022 telles for- og baksider av avisfoto som ett fotografi. Av det totale antallet digitaliserte bilder, er 250 000 av disse avisfoto.

I 2022 ser man en reduksjon i arkivdigitaliseringen. Dette skyldes at man tidligere har digitalisert enklere materiale, som hovedregisterkort, noe som ble avsluttet i 2021. Landssvikarkivet, som ble digitalisert i 2022, består av et mer sammensatt materiale, som det krever

flere ressurser for å digitalisere. Det ble likevel digitalisert 32 % mer enn måltallet for Landssvikarkivet i 2022.

Filmdigitaliseringen hadde noe nedgang i 2022, da det ble jobbet med å forbedre nettverk og lagringssystemer knyttet til skannerne for å kunne forbedre utnyttelsen av dem. Planen er at dette skal gi bedre produksjon i 2023.

UTVALGTE NØKKELTALL

UTVALGTE DIGITALE TJENESTER – ENHETER SOM ER TILGJENGELIGE I HELE NORGE

	2020	2021	2022
Bøker	288 116	288 519	292 507
Aviser (inkludert aviser som er tilgjengelige i norske bibliotek)	2 407 174	3 000 273	3 364 791
Tidsskrift	40 560	52 438	70 426

BESØK

	2020	2021	2022
Besøk på nb.no (nettbiblioteket), målt i økter	7 272 178	7 003 567	7 009 518
Podkastavspillinger, strømmetjenester og varig lenke til arrangements-opptak	473 315	511 578	635 856
Samlet antall besøkende på Solli plass	86 258	73 628	142 525
Separate tall for besøkende til utstillinger og arrangementer på Solli plass	25 607	17 264	42 787
Samlet tall for besøkende - både digitalt og fysisk	7 831 751	7 588 773	7 787 899

ARRANGEMENTER OG UTSTILLINGER

	2020	2021	2022
Arrangementer	200	130	120
Utstillinger og plakattstillinger for folkebibliotekene	8	6	7

← Preparasjon av film for videre behandling.
Foto: Karolina Gorzelanczyk.

SAMLING PER 31.12.2022

MATERIAL- TYPE	DIGITALI- SERINGS- VEKST	DIGITAL AVLEVERING TILVEKST	DIGITAL SAMLING	ANALOG TILVEKST	ANALOG SAMLING	ENHETS- TYPE
Aviser	638 999	30 069	4 385 940	29751	5743245	Hefter
Bilder	442 448		4 301 155	33078	3424753	Tall
Bøker	11 293	6 543	660 246	86159	3265645	Tall
Håndskrifter og note- manuskripter	44 788 sider		961 528 sider	114 hyllemeter	8259 hyllemeter	Sider/ Hylle- meter
Filmer	160 titler	4 344 titler	28 133 titler	14 718 ruller/ kassetter	428 246 ruller/kassetter	Titler/ rull/ kassett
Kart	318	357	3 556	331	ca 150 000	Tall
Musikk/ lydopptak	10 191	304	90 051	13 756	315 173	Bånd, plater o.l.
Notetrykk		-	-	1 367	102 097	Tall
Plakater	2 555	831	21 855	283	135 309	Tall
Postkort		-	-	2 861	274 879	Tall
Radio	27 702	131 352	2 047 683	46	275 958	Timer
Småtrykk	-	-	-	17 486	2 839 790	Tall
Tidsskrift	18 829	3 995	100 039	49 007	2 774 382	Hefte
TV	-	111 266	1 431 672	0	151 992	Timer
Nettdoku- menter	-	4 249 227 039	33 463 726 153	-	-	Tall

Denne tabellen omfatter alt registrert materiale, både norsk og utenlandsk. For enkelte materialtyper er det flere analoge eksemplarer. Det samlede antallet viser dermed ikke hvor mange unike titler Nasjonalbiblioteket eier.

SAMLINGSVEKST I 2022

DIGITALT PLIKTAVLEVERT INNHOLD I 2022

MEDIUM	MENGDE	UTVIKLING SIDEN 2021
Radio	131 352 fra 15 radiokanaler	Likt som i 2021
Tv	111 266 timer med TV-sendinger fra 12 TV-kanaler + NRK7 f.o.m 1.4.2022	Økning på 3 %
Film	138 titler	Økning på 40,8 %
Video	50 titler	Økning på 163,2 %
Aviser	30 069 aviser (1 053 126 sider) fra 227 avistitler	Nedgang på 0,2 %
E-bøker	4 039 boktitler	Nedgang på 20,9 %

SKJEMA FOR MÅL OG STYRINGSPARAMETRE – NASJONALBIBLIOTEKET 2022

OVERORDNET MÅL 1. NASJONALBIBLIOTEKET SKAL SIKRE OG BEVARE PLIKTAVLEVERT MATERIALE OG ANDRE SAMLINGER, OG ARBEIDE FOR ØKT BRUK AV OG INTERESSE FOR SAMLINGEN.

DELMÅL TIL OVERORDNET MÅL 1	STYRINGSPARAMETER TIL OVERORDNET MÅL 1	AMBISJON	RESULTAT
1.1 Nasjonalbiblioteket skal ta vare på og sikre den publiserte norske kunnskaps- og kulturarven for gjenbruk.	1.1.1 Nasjonalbiblioteket skal samle inn, registrere og tilgjengeliggjøre materiale som publiseres for den norske allmennheten, uavhengig av medietype og teknologisk plattform.		oppnådd
	1.1.2 Nasjonalbiblioteket skal oppbevare sikrings-samlingen etter metoder som er internasjonalt anerkjent når det gjelder klima og fysisk sikring.		ikke oppnådd 1)
	1.1.3 Nasjonalbiblioteket skal arbeide for å komplettere den historiske samlingen.		oppnådd
1.2 Nasjonalbiblioteket skal gjennom utvikling av nettbiblioteket og aktive formidlingstiltak styrke interessen for kunnskaps- og kulturarven.	1.2.1 Nasjonalbiblioteket skal jobbe for at kjennskapen til og bruken av nb.no øker.	øke besøks-tallet med 5 % sammenlignet med 2021	ikke oppnådd 2)
	1.2.2 Gjennom et bredt publikumsrettet program og utstillinger skal Nasjonalbiblioteket grunnfeste sin posisjon som møtested for kulturopplevelser og folkeopplysning.	holde publikumstallet på samme nivå som i 2021	oppnådd

DELMÅL TIL OVERORDNET MÅL 1	STYRINGSPARAMETER TIL OVERORDNET MÅL 1	AMBISJON	RESULTAT
	1.2.3 Nasjonalbiblioteket skal formidle historier fra samlingen gjennom å produsere redigert innhold på digitale flater (podkaster og videoer).	øke produksjonen med 20 % sammenlignet med 2021	ikke oppnådd 3)
1.3 Nasjonalbiblioteket skal gjennom samlingen sin, formidlingsverktøyene sine og fagkompetansen sin være kilde og infrastruktur både for egen og andres forskning og utviklingsarbeid.	1.3.1 Nasjonalbiblioteket skal gjennom økning av den digitale samlingen og utvikling av verktøy for å bruke denne, legge til rette for økt bruk av samlingen som kildemateriale.		oppnådd 4)
	1.3.2 Nasjonalbiblioteket skal tilby forskertjenester som forskerplasser, referansetjeneste, påsynsrom og spesialbibliografier som forskningsmiljøene opplever som relevante og gode.		oppnådd
	1.3.3 Nasjonalbiblioteket skal delta i og initiere forskningsprosjekt og infrastrukturprosjekt som har støtte fra Norges forskningsråd.		oppnådd
	1.3.4 Nasjonalbiblioteket skal publisere faglige og vitenskapelige artikler og bøker med utgangspunkt i egen samling og samlingskompetanse.	15 vitenskapelige artikler	oppnådd
	1.3.5 Nasjonalbiblioteket og Språkrådet skal samarbeide om en språksatsing som styrker bruken av bokmål, nynorsk og talemål i både offentlige og private digitale tjenestetilbud.	etablere en årlig tiltaksplan i samarbeid med Språkrådet	oppnådd
	1.3.6 Nasjonalbiblioteket skal styrke Språkbanken med språkressurser som er viktige for utvikling av nynorsk og norske dialekter.	tilgjengeliggjøre minst fem nye ressurser i Språkbanken	oppnådd
	1.3.7 Nasjonalbiblioteket skal bidra til utvikling av det lokalhistoriske feltet.	holde bruken av lokalhistoriewiki.no på samme nivå som i 2021	oppnådd
	1.3.8 Nasjonalbiblioteket skal være infrastruktur for norsk kulturnæring.		oppnådd 5)
1.4 Nasjonalbiblioteket skal løse oppgavene sine like effektivt som de beste tilsvarende institusjonene internasjonalt.	1.4.1 Nasjonalbiblioteket skal sammenligne seg med søsterinstitusjoner for å sikre at teknologien og metodikken som blir brukt på digitaliseringsfeltet, kan sammenlignes med de beste.		ikke oppnådd 6)
	1.4.2 Nasjonalbiblioteket skal følge opp kostnadene i ulike steg i pliktmottaksløypen for å sikre at arbeidsprosesser og materialflyt kan spores og er optimaliserte.		oppnådd 7)
	1.4.3 En avtalt del av fjernlånsbestillingene mot depotbiblioteket skal være sendt ut innen to døgn.	95 %	oppnådd

OVERORDNET MÅL 2. NASJONALBIBLIOTEKET SKAL MEDVIRKE TIL AT BIBLIOTEKSEKTOREN STYRKES SOM FORMIDLER AV LITTERATUR, KUNNSKAP OG KULTURARV, OG LEGGE TIL RETTE FOR AT FOLKEBIBLIOTEK BLIR AKTUELLE OG UAVHENGIGE MØTESTEDER OG ARENAER FOR OFFENTLIG SAMTALE OG DEBATT.

DELMÅL TIL OVERORDNET MÅL 2	STYRINGSPARAMETER TIL OVERORDNET MÅL 2	AMBISJON	
2.1 Nasjonalbiblioteket skal medvirke til at norske folkebibliotek utvikler seg som lokale kunnskaps- og kultursenter, og utvikle en nasjonal infrastruktur for biblioteksektoren.	2.1.1 Nasjonalbiblioteket skal i løpet av 2022 ha kommet i gang med aktiviteter i den nye bibliotekstrategien.	15 av 25	oppnådd
	2.1.2 Nasjonalbiblioteket skal i 2022 iverksette en permanent løsning for gratis metadata for norske bibliotek.	frist 1. oktober	ikke oppnådd 8)

OVERORDNET MÅL 3. NASJONALBIBLIOTEKET SKAL DIGITALISERE DOKUMENTBASERT KULTURARV FRA NORSKE ARKIV, BIBLIOTEK OG MUSEUM, OG MEDVIRKE TIL AT KULTURARVEN BLIR TILGJENGELIG FOR DET NORSKE FOLK.

DELMÅL TIL OVERORDNET MÅL 3	STYRINGSPARAMETER TIL OVERORDNET MÅL 3	AMBISJON	
3.1 Nasjonalbiblioteket skal være i operativ produksjon med ABM-digitaliseringen.	3.1.1 Nasjonalbiblioteket skal være i dialog med et bredt spekter av ABM-institusjoner om samlinger for digitalisering.	50 institusjoner	oppnådd
	3.1.2 Nasjonalbiblioteket skal ta imot samlinger fra nye institusjoner i 2022.	15 institusjoner	oppnådd

- 1) De nye fjellhallene i Rana ble overtatt til innflytting høsten 2022. I løpet av 2023 vil det som gjenstår av lagringsforhold som ikke tilfredsstillers internasjonale standarder, være nitratfilm magasinet.
- 2) Antall besøk i nettbiblioteket ble det samme som i 2021, ca. 7 millioner brukere. En omnibusundersøkelse fra høsten 2022 viser imidlertid at flere kjenner til Nasjonalbiblioteket i 2022 enn i 2021.
- 3) Som følge av pandemien ble arrangementene i 2021 formidlet på podkast i tillegg til via strømming og videoopptak. Etter at publikumsrestriksjonene ble fjernet i mars 2022, ble podkastproduksjon rettet mot den redaksjonelt utviklede «Gamle greier», mens strømmede arrangementer ikke ble gjort tilgjengelig som podkast. Podkasten har hatt en økning på 76 % i antall produserte episoder i 2022.
- 4) I løpet av 2022 er tjenesten utvidet med et verktøy for automatisk håndskriftgjenkjenning.
- 5) Nasjonalbiblioteket har i 2022 blant annet bidratt til gjenutgivelse av 400 albumklassikere.
- 6) Restriksjoner på kontakt under pandemien har ført til at dette arbeidet har ligget nede siden 2019.
- 7) Ressursene i pliktavlevering har økt med 1,2 årsverk i 2022. For en del materialtyper har arbeidet med digital pliktavlevering krevd mer ressurser enn forutsatt. Dette gjelder blant annet periodika, som har et veldig stort antall mindre utgivere som er vanskelige å nå med effektiv digital avlevering.
- 8) Det er ikke iverksatt en permanent løsning for metadata til norske bibliotek. Dette var tema på møtet i Strategisk råd i oktober 2022, og bibliotekene er innforstått med at Nasjonalbiblioteket vil beskrive en permanent løsning i løpet av 2023.

→ Mann på kjelke i Drammensveien i Oslo. Foto: Anders Beer Wilse, 1920.

DEL IV

STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Nasjonallbiblioteket bruker mål- og resultatstyring som grunnleggende styringsprinsipp. Nasjonalbiblioteket viser til at den samlede måloppnåelsen er god.

Nasjonallbiblioteket gjennomfører risikoanalyser for handlingsplanen og for store satsinger. Det er et overordnet mål at det ikke skal være knyttet vesentlig risiko til gjennomføring av samfunnsoppdraget.

I 2022 har virksomheten konsolidert oppdraget med å utvide aktiviteten på Mo. Nasjonalbiblioteket arbeider nå målrettet med å utvikle effektive ressursoptimale produksjonsløyper. Ombygging av lokalene er igangsatt. Det er innhentet erfaringsgrunnlag knyttet til organisering, og i løpet av driftsåret 2022 har virksomheten satt i gang med organisatoriske justeringer også med tanke på produksjonsoptimalisering.

Når det gjelder vurderinger av trusselbildet, baserer de interne vurderingene til Nasjonalbiblioteket seg på det trusselbildet som PST og NSM presenterer. I tillegg blir det innhentet vurderinger om kriminalitet presentert av politiet i den årlige STRASAK-rapporten. Nasjonalbiblioteket har iverksatt en intern prosess der oppdraget er å arbeide systematisk med å utvikle systemer for internkontroll og risikostyring og oppfølging av disse.

Ressursbruk og effektivitet blir fulgt opp blant annet gjennom arbeidsplaner og konkrete produksjonsmål. Det blir òg arbeidet målrettet med risikostyring som en integrert del av virksomhetsstyringen. Alle større satsinger, inkludert bibliotekstrategien, blir gjennom året fulgt tett opp i ledermøter. Planene blir revidert og risikovurdert med tanke på måloppnåelse.

NÆRMERE OMTALE AV STYRING OG KONTROLL

Nasjonalbiblioteket gjennomfører årlig detaljerte budsjettgjennomganger på alle nivåer i virksomheten. Føringerne ved årlige rammer for tildelinger blir implementert i planer og budsjett. Ved inngangen til året blir det gjennomført intern styringsdialog med alle direktører. Etter denne blir den enkelte avdelingsdirektøren tildelt rammer og fullmakter. Dette skjer gjennom *Internt disponeringsskriv*, som blir fulgt opp ved månedlige rapporteringer.

Regnskapsføring

Virksomheten fører regnskap etter SRS. Vurderingen er at oppfølgingen av regnskapsrapporteringen gir et pålitelig nok grunnlag for styring og vedtak.

Konsulentbruk

Nasjonalbiblioteket benytter i svært liten grad konsulenter i driften der det ligger til rette for å benytte egne ressurser. Konsulentandelen av driftskostnadene i driftsåret 2022 var på 0,2 %. Konsulentbruken i Nasjonalbiblioteket begrenses til prosjektstøtte/prosjektledelse ved innføring av store nye IKT-løsninger. Som det

framgår av medgått ressursbruk, er det en målsetting å begrense konsulentbruk til et minimum.

Nasjonalbiblioteket benytter ikke tjenester fra kommunikasjonsbransjen.

Lærlinger

Nasjonalbiblioteket hadde tre lærlinger i 2022. Alle tre har sitt læringsløp innenfor IT-relaterte fag. Nasjonalbiblioteket har vurdert om det er mulighet for opprettelse av lærlingplasser innenfor andre fag. Det er et ønske at virksomheten skal kunne øke antall lærlinger til i alle fall fire i løpet av neste driftsår.

Aktivitet- og redegjørelsesplikt

Nasjonalbiblioteket legger vekt på å oppfylle den pålagte aktivitetsplikten og følger opp alle ansettelsesprosesser basert på lovpålagte krav og anbefalinger. Dette gjelder innenfor alle områder som er framhevet i regelverket, blant annet arbeid for å fremme integrering, mangfold og likestilling. Det blir lagt særlig vekt på å inkludere personer med funksjonsnedsetting og hindre diskriminering av utsatte grupper.

	ALLE STILLINGER ¹			LEDERSTILLINGER			LØNN ²	ANDEL MIDLERTIDIG ANSATTE	
	Menn	Kvinner	Sum	Menn	Kvinner	Sum	Kvinner/ menn	Menn	Kvinner
2021	274	281	555	17	19	36	96,6 %	7,9 %	8 %
2022	282	274	556	21	18	39	95,2 %	5,7 %	6,5 %

1) Prosentdel menn og kvinner pluss antall stillinger, (ikke årsverk). Målt for alle ansatte inkludert midlertidige og vikarer.

2) Den gjennomsnittlige årslønnen til kvinner i prosent av den gjennomsnittlige årslønnen for menn. Samme parameter som i punkt 1.

Virksomheten er fremdeles særlig opptatt av å fremme likestilling og unngå diskriminering ved alle tilsetninger. Som tiltak innenfor aktivitetsplikten arbeider Nasjonalbiblioteket målrettet med analyser basert på nøkkeltall av tilsattmassen for å minimere eventuelle diskrimineringsgrunnlag. Det blir blant annet gjort ved hjelp av kartlegging, prosedyrer, revisjon av internkontroller og medarbeiderundersøkelser:

- Kartlegging – sammenstilling av personaldata. Virksomheten følger utviklingen tett for blant annet:
 - kjønnsfordelingen i virksomheten
 - lønnsforhold – kan også brytes ned på kjønn, alder, stillingskodenivå, lokasjon og avdeling
 - arbeidstid (heiltid, deltid og overtid)
 - fravær – statistikk for foreldrepermisjoner, sykefravær, fravær på grunn av sykt barn – også pandemi-relatert etc.
 - oversikt over uttak av personalpolitiske satsinger, for eksempel seniorpolitiske tiltak og kompetansetiltak.

Data som kommer fram i slike kartlegginger, blir også gjennomgått i forum for medbestemmelse (IDF).

- Prosedyrer – i virksomhetsprosedyrene for tilsetninger ligger det anbefalinger for hvordan stillingsutlysninger skal utformes. Vi går jevnlig gjennom prosedyrene med alle ledere.
- Revisjoner av internkontroller – vi går jevnlig gjennom virksomhetsprosedyrene, også med tanke på om de fungerer for ulike grupper tilsatte og arbeidssøkere, for eksempel personer med nedsatt funksjonsevne.
- Medarbeiderundersøkelser – vi gjennomfører medarbeiderundersøkelser hvert andre år.

Nasjonalbiblioteket planlegger to aktiviteter i sammenheng med de utvidede kravene:

1. NB skal utarbeide en egen modell for å risikoenalysere områdene diskriminering, mangfold og likestilling. Denne modellen skal, sammen med kartlegging av nåsituasjonen, danne grunnlag for eventuelle nye tiltak.
2. I Nasjonalbiblioteket er det få som har deltidsstillinger. Det skal likevel utredes hvordan NB kan vareta aktivitetspliktene overfor de arbeidstakerne det gjelder.

HMS/arbeidsmiljø

Nasjonalbiblioteket har en meget stabil ansattmasse. Det er lite uønsket gjennomtrekk, og den gjennomsnittlige pensjonsalderen er svært høy (over 68 år). Ved nyrekrutteringer legger Nasjonalbiblioteket stor vekt på å rekruttere personale med kompetanse som kan dekke behovene våre også i fremtiden.

Mange av de ansatte har produksjonsoppgaver som fører til en statisk arbeidshverdag. Derfor legger vi stor vekt på tiltak for å motvirke uønskede effekter av dette. Jobbrotasjonen fungerer godt i enkelte seksjoner. Virksomheten har også i flere år tilbudt tilrettelagt pausetrim i form av korte treningsøkter. Det er bedriftshelsetjenesten som organiserer pausetrimmen.

Ved enkelte arbeidsprosesser benyttes kjemikalier som innebærer en potensiell helserisiko. I regi av AMU er risikoanalysen for dette arbeidet fulgt opp i 2022, og handlingsplanen er oppdatert. Det er blant annet etablert digitale register for alle produktblad knyttet til kjemikalier hvor det kan forekomme en helserisiko. Det blir fortsatt gjennomført målrettet oppfølging av risikoutsatt personell i regi av bedriftshelsetjenesten.

Ansettelseser

Nasjonalbiblioteket har i flere år arbeidet systematisk for å sikre at personalarbeidet vårt ikke virker ekskluderende for noen. I prosedyrene våre har vi lagt til rette for dette for eksempel ved å beskrive hvordan utvelging av jobbsøkere skal gjennomføres.

I 2022 ble det ansatt 50 personer. Av disse hadde 6 % personer nedsatt funksjonsevne, hull i CV eller andre tilretteleggingsbehov.

Mangfold

Nasjonalbiblioteket er et samfunnsinstrument for å fremme mangfold. I 2022 resulterte dette i en mengde aktiviteter knyttet til mangfoldsbegrepet både i kulturkvartalet på Solli plass, og innenfor digital formidling. Her henvises det til årsrapportens del III.

Klima og miljø

På samme måte som innenfor mangfold er Nasjonalbiblioteket et samfunnsverktøy for påvirkning mot å nå klima og miljømål. At Nasjonalbiblioteket satser på digital formidling og kunnskapsdeling, kan knyttes til flere av målene. Digitale formidlingsprogrammer som kan utnyttes innenfor utdanningssektoren, kan være med på å påvirke delingsmodeller for kompetansebyggende informasjon.

Videre utnytter virksomheten tilgjengelig teknologi for blant annet å redusere reisevirksomheten.

Den nasjonale bibliotekstrategien – Rom for demokrati og dannelse løfter fram bærekraftsmålene.

De 17 målene med delmålene og 169 delmålene tar for seg ulike sektorer og grupper, der bibliotekene er viktige bidragsyttere til mange av målene. Bibliotekene befinner seg i skjæringspunktet mellom kultur, utdanning og livslang læring, folkehelse og sosialt arbeid. Dette gir et godt

utgangspunkt for å jobbe aktivt med bærekraftsmålene. Med 23 millioner besøkende bare i folkebibliotekene har biblioteksektoren en unik mulighet til å nå befolkningen med kunnskap om 2030-agendaen.

Det legges derfor stor vekt på bærekraftsmålene når det lyses ut prosjektmidler til bibliotekene.

Det er videre etablert et forsøksprosjekt i Nasjonalbiblioteket for å forske på mulige energibesparelser ved langtidslagring av materiale. Forsøket går ut på å redusere tiden klimaanlegg er aktive. Det forskes på effekter knyttet til endringer i inneklimate som følge av kortere nedstengning av klimaanlegg. Hensikten med prosjektet er å finne ut om det er mulig å spare energi knyttet til klimaregulerte lokaler. Dette er et flerårig prosjekt.

IA-avtalen og sykefravær

Nasjonalbiblioteket har som mål at sykefraværet samlet sett ikke skal være over 6,2 %. De siste årene før pandemien var fraværet stabilt lavere enn måltallene. Sykefraværet er nå høyere enn måltallet. I 2021 var det samlede sykefraværet 7,1 %, og i 2022 har det økt til 9,5 %. Økningen gjelder både legemeldt og egenmeldt fravær. Det legemelde fraværet var på 3,6 % i 2021 og endte på 4,6 % i 2022.

Det er søkelys på fraværsoppfølging fra leder og av ledere. Virksomheten har vokst mye gjennom pandemien, og 2022 ble nok preget av at flere opplevde å få ikke bare covid, men også influensa for første gang på flere år. Arbeidet for oppfølging og nærvær bli fulgt tett opp i 2023.

Sikkerhet og beredskap

Departementet har etablert en praksis der god informasjonssikkerhet er et fast oppfølgingspunkt i styringsdialogen. Nasjonalbiblioteket har via LISF (leiinga

sitt informasjonssikkerhetsforum) opprettet en egen gruppe, ISF (informasjonssikkerhetsforum). ISF har som oppgave å følge opp sikkerheten i virksomheten. Gruppen følger opp sikkerhetsplanen til ledelsen både innenfor informasjonssikkerhet og fysisk sikring gjennom året og rapporterer tilbake til ledelsen.

- Virksomheten har rekruttert personell med svært høy sikkerhetskompetanse innenfor det digitale feltet. Metodikk for risikoanalyser og sikring er dermed til revisjon.

TILTAK FOR Å MOTVIRKE ARBEIDSLIVSKRIMINALITET

Nasjonalbiblioteket har innført virksomhetsspesifikke internkontrollprosedyrer for innkjøp for å sikre gode anskaffelser og for å følge opp leverandørene og se til at de retter seg etter lover og regler. Derfor blir alle større innkjøp kvalitetssikret av en jurist og en kontroller.

Nasjonalbiblioteket på Solli plass i Oslo. Foto: Ivan Brodey.

DEL V

VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

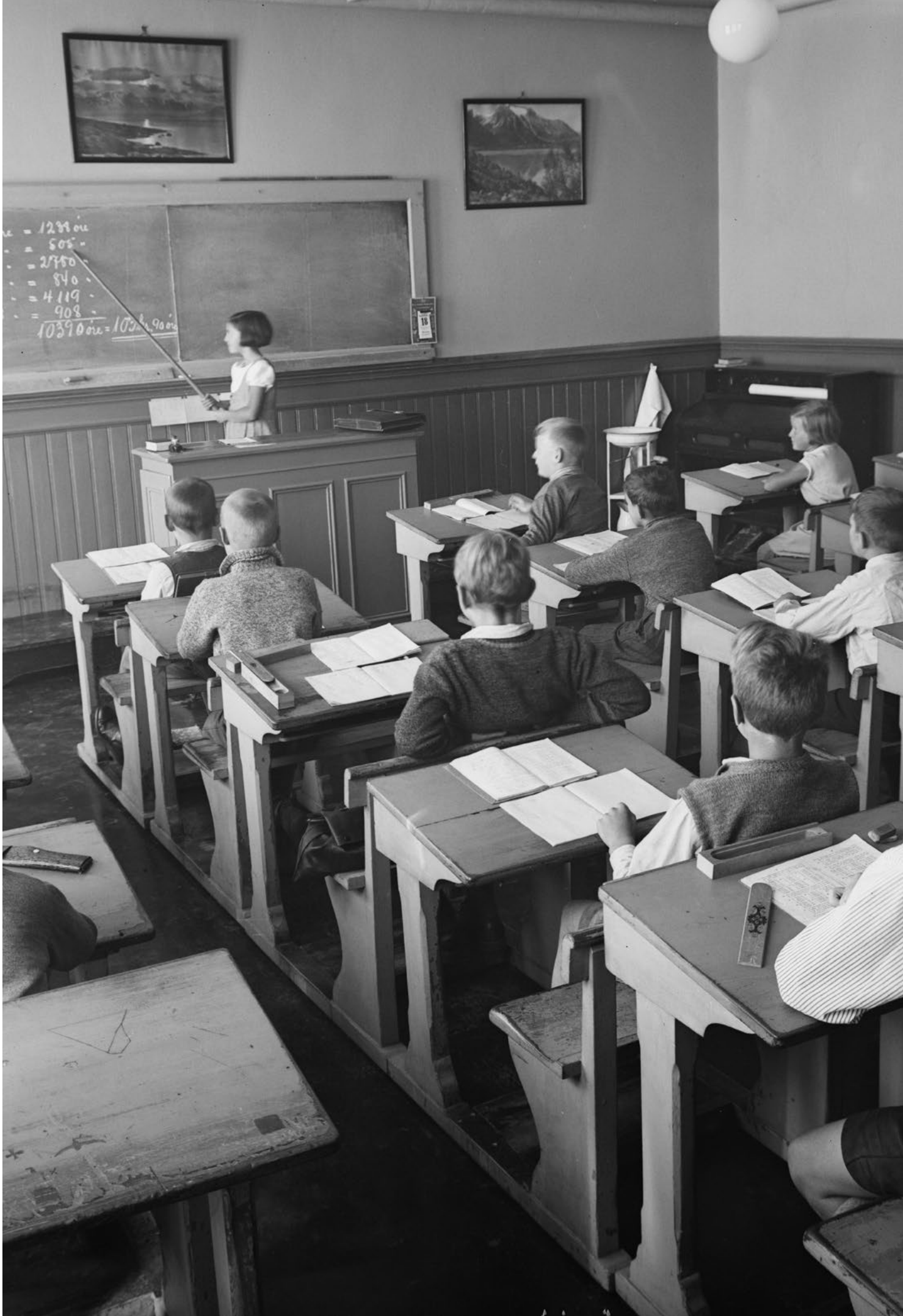
Nasjonalbiblioteket er rustet for videre drift. De økonomiske rammene slik de er tildelt over statsbudsjettet 2022, gjør Nasjonalbiblioteket i stand til å oppfylle de pliktene vi er pålagt gjennom lov om pliktavlevering, tildelingsbrev og andre føringer fra Kultur- og likestillingsdepartementet.

Åpning av nye fjellhaller samt det utvidede oppdraget knyttet til digitalisering for ABM-sektoren har vært svært viktig for prioriteringene i Nasjonalbiblioteket i 2022. I tillegg til dette har virksomheten fremdeles tre større satsinger som vil prege arbeidet i årene som kommer: implementering av den nye pliktavleveringsloven, videreføring av formidlingssatsingen og språksatsingen i samarbeid med Språkrådet.

Bibliotekstrategien (2020–2024/2025). Bibliotekstrategien kommer også til å prege arbeidsoppgavene til Nasjonalbiblioteket i årene som kommer.

Ett vilkår for at Nasjonalbiblioteket skal kunne tilby tjenester på dagens nivå, er at rammene slik de er i 2022-budsjettet, ikke blir ytterligere redusert. Økende inflasjon og betydelig høyere kraftpriser vil svekke økonomien til virksomheten i 2023. Dersom dette ikke blir kompensert ved senere budsjettjusteringer eller over tildelinger senere, vil økonomien til Nasjonalbiblioteket bli kraftig svekket. Dette i tillegg til andre årlige driftskutt vil få konsekvenser for den daglige driften og oppgaveløsingen.

Dersom det fortsetter slik, vil det få konsekvenser for Nasjonalbibliotekets ambisjon om å utvikle seg i rollen som en offensiv kunnskapsinstitusjon i den norske offentligheten.

→ Klasserom ved Stabæk skole. Foto: Henriksen & Steen, 1933.

DEL VI

ÅRSREGNSKAP

KOMMENTARER FRA LEDELSEN TIL ÅRSREGNSKAPET 2022

Formål
Nasjonalbiblioteket er et bruttofinansiert statlig forvaltningsorgan underlagt Kulturdepartementet. Nasjonalbiblioteket fører regnskap etter statlig regnskapsstandard (SRS). I tillegg følger vi kontantprinsippet. Årsregnskapet utgjør del VI i årsrapporten til Kultur- og kunnskapsdepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i samsvar med regler om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra KUD i instruks om økonomistyring. Vi mener at regnskapet gir et dekkende bilde av de disponible bevilgningene, kostnader, inntekter, eien- deler og gjeld.

VURDERING AV VESENTLIGE FORHOLD

Oppstilling av bevilgningsrapportering for regnskapsåret 2022

Bevilgningsrapporteringen viser at de samlede bevilgningene i 2022 har vært 892 millioner kroner inklusive overføringer fra året før. Av disse hører 90 millioner kroner til post 80, og 97,1 millioner kroner er investeringer.

I tillegg er det bevilget inntil 20,4 millioner kroner på post 21. Dette er midler som kan benyttes til å utvikle og drive fellestjenester og felles infrastruktur på oppdrag fra departementet.

Bedriften er tilpasset tildelte bevilgninger, og den regnskapsmessige statusen er fulgt opp kontinuerlig med rapportering fra avdelingene og oversyn over interne budsjettdisposisjoner. I samsvar med det periodiserte regnskapet (se resultatoppstilling og balanseoppstilling) er årets resultat i år på 0 millioner kroner.

Post 01 Drift – viser et mindreforbruk på 21,1 mill.kr. Nasjonalbiblioteket har en mindreinntekt på post 01 på 5,1 millioner kroner. Samlet mindreforbruk på post 01 er 16,2 millioner kroner. Nasjonalbiblioteket har dermed hatt et driftsforbruk som har vært ca. 10 millioner kroner høyere enn tildelt ramme inklusive overføringer fra 2021. Dette skyldes i hovedsak:

1. Høyt planlagt og gjennomført aktivitetsnivå
2. Slutføring av enkelte oppgaver som var igangsatt i 2021, men som ble overført til 2022
3. Endringer i prisnivå som er knyttet til internasjonale konjunkturer
4. Endrede energikostnader

Nasjonalbiblioteket har en mindreinntekt på kapittel/post 332601 på 5,1 millioner kroner. I driftsåret 2022

ligger nivået på inntekter under inntektskravet. Hovedårsaken er at inntekter knyttet til forskningsprosjekter har vært på et lavt nivå. Slike inntekter har variert fra år til år, basert på når forskningen faktisk finner sted. Dette har for enkelte prosjekter blitt påvirket av en lang pandemi. En annen årsak er endringer i regelverket for inntektsføring. Dette har medført at enkelte poster som tidligere ble ført som inntekter nå føres som kreditering av utgiftsposter (kostnadsreduksjon).

Post 21 viser et mindreforbruk på 0,7 millioner kroner og en merinntekt på 3,7 millioner kroner; til sammen et totalt mindreforbruk på kr 4,4 millioner kroner. Forbruket er i det store og hele i tråd med budsjettet og tiltak i Bibliotekstrategien. Når det gjelder merinntekten på 3,7 millioner kroner skyldes dette at Nasjonalbiblioteket ba om overføring av tidligere mindreforbruk knyttet til spillemidler. Dette er midler det foreligger forventede prosjektkostnader for.

Artskontorrapporteringen viser at netto rapporterte driftsutgifter er 664,5 millioner kroner. i 2022. Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter beløp seg til 357,4 millioner kroner. i 2022 mot 353,3 millioner kroner i 2021. Lønnsoppgjøret og overgang til hendelsesbasert pensjonsmodell forklarer endringen.

Andre utbetalinger til drift, i hovedsak husleiekostnader beløp seg til 344,4 millioner kroner i 2022 mot 293,3 millioner kroner. i 2021. I hovedsak skyldes dette at Fjellmagasinet ble ferdigstilt sommeren 2022, samt utbedring av utstillingslokaler i Oslo. I tillegg var gjennomsnittlig KPI for 2021–2022 på 5,8 %. Investeringsutgifter viser 61,2 millioner kroner i 2022 mot kr 42,8 millioner kroner i 2021. Årsaken er både innkjøp av program til forvaltningssystem for Nasjonalbibliotekets audiovisuelle arkivsamling (FAV), og ombygging av kontorlokaler, lesesaler og utstillinger i Oslo, samt nytt datasenter i Rana og datalagring.

Det ble i 2022 bevilget 90 millioner kroner. til post 80. Hele bevilgningen er tildelt. For regnskapsåret 2022 ble det tildelt 49,7 millioner kroner. i satsingsmidler – spillemidler. Av disse er 4,97 millioner kroner. brukt til å administrere ordningen – hovedsakelig lønnsmidler til saksbehandling i forbindelse med tildelinger. Det er i tillegg brukt midler til administrative kostnader innenfor regnskap og revisjon.

Tilleggsopplysninger

På oppdrag fra Kulturdepartementet har Nasjonalbiblioteket forvaltet spillemidler til prosjekt- og utviklingstiltak innenfor bibliotekfeltet. Midlene kommer fra spilleoverskudd til Norsk Tipping AS, og utgjorde 49,7 millioner kroner i 2022. Regnskapet for midlene føres på eget firma. Spillemidler og inngår dermed ikke i Nasjonalbibliotekets regnskap og dette regnskapet revideres ikke av Riksrevisjonen, men av privat revisor.

Riksrevisjonen er ekstern revisor og godkjenner årsregnskapet for Nasjonalbiblioteket. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men revisjonsmeldingen er ventet å foreligge i 1. tertial 2023. Rapporten er unntatt offentlig innsyn fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på Nasjonalbibliotekets nettsider så snart dokumentet er offentlig.

Oslo, 15.03.2023

Aslak Sira Myhre

DIREKTØR, NASJONALBIBLIOTEKET

PRINSIPPNOTE TIL ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet for Nasjonalbiblioteket er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og arts-kontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- Regnskapet følger kalenderåret.
- Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og arts-kontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan Nasjonalbiblioteket skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Nasjonalbiblioteket er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger Nasjonalbiblioteket står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Nasjonalbiblioteket har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet Nasjonalbiblioteket har fullmakt til å disponere. Kolonnen «Samlet tildeling» viser hva Nasjonalbiblioteket har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver konto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser Nasjonalbiblioteket står oppført med i statens kapitalregnskap.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter, og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Nasjonalbiblioteket har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Nasjonalbiblioteket har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorrapporteringen.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorrapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorrapporteringen *Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen* bokførte tall fra virksomhetens kontospesifikasjon i kolonnen *Spesifisering av bokført avregning med statskassen*. Notene viser forskjellen mellom beløp virksomheten har bokført på eiendels- og gjeldskontoer i virksomhetens kontospesifikasjon

(herunder saldo på kunde- og leverandørreskontro) og beløp virksomheten har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

Virksomheten har innrettet bokføringen slik at den følger kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 3.3.2, og spesifikasjon av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 4.4.3, er bokført. Bestemmelsene krever blant annet utarbeiding av kundespesifikasjon og leverandørspesifikasjon. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifikasjonen på et tidligere tidspunkt enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifikasjonen.

PRINSIPPNOTE II TIL ÅRSREGNSKAPET FOR NASJONALBIBLIOTEKET

Regnskapsprinsipper for bruttobudsjetterte virksomheter.

Virksomhetsregnskap avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Elementene i resultat- og balanseregnskapet er nærmere spesifisert i notene 1-16.

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner er resultatført til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter, kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK). Nasjonalbiblioteket resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Leieavtaler

Nasjonalbiblioteket har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av Nasjonalbiblioteket. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PC-er, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført. Utgifter vedrørende bruk av egne ansatte knyttet til applikasjonsutviklingsfasen ved utvikling av programvare, er balanseført.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler / langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Beholdning av varer og driftsmateriell

Beholdninger omfatter varer i form av bøker (inkl. bøker fra flerspråklig bibliotek), DVD-er, CD-er m.v. for salg som benyttes i eller utgjør en integrert del av Nasjonalbibliotekets offentlige tjenesteytelse. Innkjøpte varer er verdsatt til anskaffelseskost ved bruk av metoden først inn, først ut (FIFO). Beholdninger av varer er verdsatt til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er satt til gjeldende kurs når regnskapsåret er slutt. Her er lagt til grunn spotkursen fra Norges Bank per 31.12.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av Nasjonalbibliotekets eiendeler og gjeld, og framgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Per desember 2020 ble det gjort endringer i de statlige regnskapsstandardene (SRS). Endringene omfatter forenkling ved presentasjon av virksomhetsregnskapet, endringer i kontantstrømoppstillingen, og endringer i standard for anleggsmidler. Endringene er obligatoriske fra 1. januar 2022.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter prinsipp SRS for bruttobudsjetterte virksomheter.

STATLIGE RAMMEBETINGELSER

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot Nasjonalbibliotekets oppgjørskontoer i Norges Bank.

Nasjonalbiblioteket tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

OPPSTILLING AV BEVILGNINGSRAPPORTERING 31.12.2022

UTGIFTS- KAPITTEL	KAPITTELNAVN	POST	POSTTEKST	NOTE	SAMLET TILDELING**	REGNSKAP 2022	MERUTGIFT (-) OG MINDREUTGIFT
0325	Allmene kulturformål	77	Stimuleringsmidler til kultur, frivillighet og idrett ifb. Covid-19	A+B	957 000	864 980	92 020
0326	Språk- og biblioteksformål Nasjonalbiblioteket	01	Driftsutgifter	A+B	683 715 000	662 627 605	21 087 395
0326	Språk- og biblioteksformål Nasjonalbiblioteket	21	Spesielle driftsutgifter	A+B	20 441 000	19 733 695	707 305
0326	Språk- og biblioteksformål Nasjonalbiblioteket	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A+B	97 059 000	79 703 394	17 355 606
0326	Språk- og biblioteksformål Nasjonalbiblioteket	80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	A+B	90 000 000	90 000 000	0
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter ved rapportering til statsregnskapet		0	44 737 658	
<i>Sum utgiftsført</i>					892 172 000	897 667 332	

INNTEKTS- KAPITTEL	KAPITTELNAVN	POST	POSTTEKST	NOTE	SAMLET TILDELING**	REGNSKAP 2022	MERINNTTEKT OG MINDREINNTTEKT(-)
3326	Språk- og biblioteksformål Nasjonalbiblioteket	01	Ymse inntekter	B	21 580 000	16 510 581	-5 069 419
3326	Språk- og biblioteksformål Nasjonalbiblioteket	02	Inntekter ved oppdrag	B	17 052 000	20 742 000	3 690 000
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		0	688 142	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	30 409 108	
<i>Sum inntektsført</i>					38 632 000	68 349 831	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

829 317 502

KAPITALKONTOER

60074901	Norges Bank KK / innbetalinger					59 430 541	
60074902	Norges Bank KK/ utbetalinger					-880 916 701	
703821	Endring i mellomværende med statskassen					-7 831 342	
<i>Sum rapportert</i>						0	

BEHOLDNINGER RAPPORTERT TIL KAPITALREGNSKAPET (31.12)

		2022	2021	Endring
703821	Mellomværende med statskassen	-23 483 510	-15 652 168	-7 831 342

NOTE A

FORKLARING AV SAMLET TILDELING UTGIFTER

KAPITTEL OG POST	OVERFØRT FRA I FJOR	ÅRETS TILDELINGER	SAMLET TILDELING
032601	25 691 000	658 024 000	683 715 000
032645	42 232 000	54 827 000	97 059 000
032680	0	90 000 000	90 000 000
032621	3 695 000	16 746 000	20 441 000
032577	0	957 000	957 000

NOTE B

FORKLARING TIL BRUKTE FULLMAKTER OG BEREKNING AV MULIG OVERFØRBART BELØP TIL NESTE ÅR

KAPITTEL OG POST	032601/332601	032621/332602	032645	032577
STIKKORD		Kan overføres	Kan overføres	
MERUTGIFT(-)/ MINDRE UTGIFT	21 087 796	707 305	17 355 605	92 020
UTGIFTSFØRT AV ANDRE IHT. AVGITTE BELASTNINGS-FULLMAKTER(-)				
MERUTGIFT(-)/ MINDREUTGIFT ETTER AVGITTE BELASTNINGSFULLMAKTER	21 087 796	707 305	17 355 605	92 020
MERINNTEKTER / MINDREINNTEKTER(-) IHT. MERINNTEKTSFULLMAKT	-5 069 551	3 690 000		
OMDISPONERING FRA POST 01 TIL 45 ELLER TIL POST 01/21 FRA NESTE ÅRS BEVILGNING				
INNSPARINGER(-)				
SUM GRUNNLAG FOR OVERFØRING	16 018 245	4 397 305	17 355 605	92 020
MAKS. OVERFØRBART BELØP*	32 901 200	33 150 000	128 627 000	0
MULIG OVERFØRBART BELØP BEREKNET AV VIRKSOMHETEN	16 018 245	4 397 305	17 355 605	0

* Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Tildelingen til virksomheten på kapittel/post 032645 og 032621 er gitt med stikkord "kan overføres". Beløpet stammer fra tildelinger innen for de to siste budsjettårene og virksomheten viderefører beløpet som en del av mulig overførbare beløp

Mulig overførbare beløp:

Mindreutgiften på kapittel/post 032601 på 21,1 mill. kr har i hovedsak følgende årsak:

Post 01 viser et mindreforbruk på 21,1 mill.kr. Nasjonalbiblioteket har en mindre-inntekt på post 01 på 5,1 mill. kr.

Samlet mindreforbruk på post 01 er kr 16 018 245,-.

Nasjonalbiblioteket har dermed hatt et driftsforbruk som har vært ca 10 mill. kr høyere enn tildelt ramme inklusive overføringer fra 2021.

1. Høyt planlagt og gjennomført aktivitetsnivå
2. Slutføring av enkelte oppgaver som var igangsatt i 2021, men som ble overført til 2022
3. Endringer i prisnivå som er knyttet til internasjonale konjunkturer
4. Endrede energikostnader

Nasjonalbiblioteket har en mindreinntekt på kapittel/post 332601 på 5,1 mill. kr. I driftsåret 2022 ligger nivået på inntekter under inntektskravet. Hovedårsaken er at inntekter knyttet til forskningsprosjekter har vært på et lavt nivå.

Slike inntekter har variert fra år til år, basert på når forskningen faktisk finner sted. Dette har for enkelte prosjekter blitt påvirket av en lang pandemi. En annen årsak er endringer i regelverket for inntektsføring. Dette har medført at enkelte poster som tidligere ble ført som inntekter nå føres som kreditering av utgiftsposter (kostnadsreduksjon).

Nasjonalbiblioteket har et mindreforbruk på kapittel/post 032621 og 332602 på 4,4 mill. kr, totalt sett for utgifter og inntekter. Det har vært et mindreforbruk på 0,7 mil. kr på post 21 og en mindre inntekt på 3,7 mill. kr; til sammen et totalt mindreforbruk på kr 4,4 mill. kr,-. Forbruket er i det store og hele i tråd med budsjettet og tiltak i Bibliotekstrategien. Når det gjelder merinntekten på 3,7 mill. kr skyldes dette at Nasjonalbiblioteket ba om overføring av tidligere mindreforbruk knyttet til spillemidler. Dette er midler det foreligger forventede prosjektkostnader for.

Totalt ved Nasjonalbiblioteket ble det for driftsåret 2022 på post 01 et mindreforbruk på 16,0 mill. kr.

Maks overførbart beløp er begrenset til 5 % av bevilgningen for hele posten, jmfør bestemmelser i bevilgningsreglementet og det årlige rundskrivet om overførbare bevilgninger.

For Nasjonalbiblioteket overskrider mindreforbruket ikke denne grensen.

OPPSTILLING AV ARTSKONTORRAPPORTERINGEN 31.12.2022

DRIFTSINTEKTER RAPPORTERT TIL BEVILGNINGSREGNSKAPET	31.12.2022	31.12.2021
Innbetalinger fra gebyrer	1 741	2 948
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	2 903 909	225 000
Salgs- og leieinnbetalinger	34 294 930	31 325 346
Andre innbetalinger	40 000	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>	<i>37 240 580</i>	<i>31 553 294</i>

DRIFTSUTGIFTER RAPPORTERT TIL BEVILGNINGSREGNSKAPET		
Utbetalinger til lønn	357 360 183	353 295 112
Andre utbetalinger til drift	344 376 541	293 274 502
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	<i>701 736 725</i>	<i>646 569 614</i>

Netto rapporterte driftsutgifter	664 496 145	615 016 321
---	--------------------	--------------------

INVESTERINGS- OG FINANSINTEKTER RAPPORTERT TIL BEVILGNINGSREGNSKAPET		
Innbetaling av finansinntekter	12 012	44 029
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	<i>12 012</i>	<i>44 029</i>

INVESTERINGS- OG FINANSUTGIFTER RAPPORTERT TIL BEVILGNINGSREGNSKAPET		
Utbetaling til investeringer	61 158 839	42 816 004
Utbetaling til kjøp av aksjer	0	0
Utbetaling av finansutgifter	34 120	18 788
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	<i>61 192 960</i>	<i>42 834 792</i>

Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	61 180 948	42 790 763
--	-------------------	-------------------

TILSKUDDSFORVALTNING OG ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	90 000 000	82 435 000
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	<i>90 000 000</i>	<i>82 435 000</i>

INNEKTER OG UTGIFTER RAPPORTERT PÅ FELLESKAPITLER		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	688 142	707 272
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	30 409 108	29 579 860
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	44 737 658	38 782 924
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	<i>13 640 409</i>	<i>8 495 793</i>

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	829 317 502	748 737 876
---	--------------------	--------------------

OVERSIKT OVER MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN	31.12.2022	31.12.2021
Fordringer på ansatte	195 081	227 258
Kontanter	3 798	2 335

Del I Leders beretning	Del II Introduksjon til virksomheten og hovedfall	Del III Aktiviteter og resultater i 2022	Del IV Styring og kontroll i virksomheten	Del V Vurdering av framtidsutsikter	Del VI Årsregnskap
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank				0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk				-13 076 249	-13 042 975
Skyldige offentlige avgifter				-848 008	-875 891
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse*				-9 758 133	0
Mottatte forskuddsbetalinger				0	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)				0	8 834
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger				0	-1 971 636
Sum mellomværende med statskassen				-23 483 510	-15 652 075

* I forbindelse med omleggingen av pensjonspremiemodellen til SPK i 2022, ble faktureringen fra SPK lagt om. I 2021 hadde faktura for pensjonspremie for 6. termin betalingsfrist i desember, mens pensjonspremie for 6. termin i 2022 ble fakturert i desember med betalingsfrist i januar 2023. Pensjonsutgiften etter omleggingen av pensjonspremiemodellen skal fremdeles være lik fakturert pensjonspremie fra SPK. Balansekontoer koblet mot mellomværende med statskassen benyttes for å utgiftsføre terminfaktura for 6. termin 2022 og eventuell tilleggskostnader fra SPK, selv om disse ikke er betalt i 2022, jf. henholdsvis rundskriv R-118 Regnskapsføring av pensjonspremie for statlige virksomheter og rundskriv R-8/2022 Regnskapsføring av ikke utbetalte lønnsmidler ifm. lønnsoppgjøret 2022 og konsekvenser av manglende rapportering i november for fakturering og regnskapsføring av pensjonspremie fra SPK.

RESULTATREGNSKAP

DRIFTSINTEKTER	NOTE	31.12.2022	31.12.2021
Inntekt fra bevilgninger	1	696 172 665	637 050 797
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	2 625 059	-15 000
Inntekt fra gebyrer	1	1 741	2 833
Salgs- og leieinntekter	1	33 222 814	32 756 732
Andre driftsinntekter	1	40 000	0
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>732 062 279</i>	<i>669 795 362</i>
DRIFTSKOSTNADER			
Varekostnader		1 501 965	-895 536
Lønnskostnader	2	359 674 902	355 639 164
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	33 018 907	22 379 595
Nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	0	0
Andre driftskostnader	5	337 844 397	292 654 289
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>732 040 171</i>	<i>669 777 511</i>
Driftsresultat		22 109	17 851
FINANSINTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter	6	12 012	44 029
Finanskostnader	6	34 120	61 880
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>-22 109</i>	<i>-17 851</i>
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
AVREGNINGER OG DISPONERINGER			
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

TILSKUDDSFORVALTNING OG ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN

Tilskudd til andre	10	90 000 000	82 435 000
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		90 000 000	82 435 000
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0

**BALANSE
EIEDELER**

A. ANLEGGSMIDLER	NOTE	31.12.2022	31.12.2021
I IMMATERIELLE EIEDELER			
Programvare og lignende rettigheter	3	3 758 387	1 148 851
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		3 758 387	1 148 851
II VARIGE DRIFTSMIDLER			
Maskiner og transportmidler	4	18 168 933	11 211 155
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	116 939 295	97 943 186
<i>Sum varige driftsmidler</i>		135 108 227	109 154 340
III FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER			
Sum anleggsmidler		138 866 615	110 303 191
B. OMLØPSMIDLER			
I BEHOLDNING AV VARER OG DRIFTSMATERIELL			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	12	2 967 345	3 725 979
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		2 967 345	3 725 979
II FORDRINGER			
Kundefordringer	13	507 595	752 151
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	15	0	1 078 850
Andre fordringer	15	9 106 081	8 545 507
<i>Sum fordringer</i>		9 613 676	10 376 507
III BANKINNSKUDD, KONTANTER OG LIGNENDE			
Bankinnskudd	16	0	0
Kontanter og lignende	16	3 798	2 335
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		3 798	2 335
Sum omløpsmidler		12 584 819	14 104 821
Sum eiendeler drift		151 451 434	124 408 013
Sum eiendeler		151 451 434	124 408 013

STATENS KAPITAL OG GJELD

C. STATENS KAPITAL	NOTE	31.12.2022	31.12.2021
I VIRKSOMHETSKAPITAL			
Sum virksomhetskaper		0	0
II AVREGNINGER			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	67 703 716	46 675 487
Sum avregninger		67 703 716	46 675 487
Sum statens kapital		67 703 716	46 675 487
D. GJELD			
I AVSETNING FOR LANGSIKTIGE FORPLIKTELSE			
Sum avsetninger for langsiktige forpliktelser		0	0
II ANNEN LANGSIKTIG GJELD			
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		18 829 323	7 987 384
Skyldig skattetrekk		13 076 249	13 042 975
Skyldige offentlige avgifter		4 853 152	4 714 115
Avsatte feriepenger		33 916 339	31 670 920
Mottatt forskuddsbetaling	14	0	0
Annen kortsiktig gjeld	17	13 072 656	20 317 132
Sum kortsiktig gjeld		83 747 718	77 732 525
Sum gjeld		83 747 718	77 732 525
Sum statens kapital og gjeld drift		151 451 434	124 408 013
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer		0	0
Sum statens kapital og gjeld		151 451 434	124 408 013
		0	0

NOTE 1 DRIFTSINNEKTER

INNEKT FRA BEVILGNINGER*	31.12.2022	31.12.2021
Inntekt fra bevilgninger	696 172 665	637 050 797
Sum inntekt fra bevilgninger	696 172 665	637 050 797
* Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.		
For informasjon om mottatte bevilgninger se oppstilling av bevilgningsrapportering.		
INNEKT FRA TILSKUDD OG OVERFØRINGER		
Tilskudd fra Norges forskningsråd	0	-211 000
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	1 679 272	196 000
Tilskudd fra EU	0	0
Andre tilskudd og overføringer	945 787	0
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	2 625 059	-15 000
INNEKT FRA GEBYRER		
Gebyrer	1 741	2 833
Sum inntekt fra gebyrer	1 741	2 833
SALGS- OG LEIEINNEKTER		
Salgsinntekt, avgiftspliktig	2 730 443	3 765 057
Salgsinntekt, avgiftsfri	10 050 192	14 191 500
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	20 442 179	14 800 175
Leieinntekter	0	0
Uopptjent inntekt	0	0
Sum salgs- og leieinntekter	33 222 814	32 756 732
ANDRE DRIFTSINNEKTER		
Gevinst ved avgang av anleggsmidler	40 000	0
Andre driftsinntekter	0	0
Sum andre driftsinntekter	40 000	0
Sum driftsinntekter	732 062 279	669 795 362

NOTE 2 LØNNSKOSTNADER

	31.12.2022	31.12.2021
Lønn*	281 335 471	266 664 338
Feriepenger	35 203 698	33 268 687
Arbeidsgiveravgift	30 656 198	29 705 175
Pensjonskostnader**	22 326 666	33 967 845
Sykepenger og andre refusjoner (-)***	-13 129 453	-10 897 379
Andre ytelser	3 282 323	2 930 497
Sum lønnskostnader	359 674 902	355 639 164
Antall utførte årsverk	477	482

* Lønnsoppgjøret forklarer hoveddelen.

** Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2022 7,9 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremien/pensjonsgrunnlaget i 2022 rapportert til SPK).

** For regnskapsåret 2022 har virksomheten gått over til hendelsesbasert pensjonsmodell.

For regnskapsåret 2021 benyttet virksomheten en forenklet modell for premiebetaling, noe som innebar betaling av en fast premiesats for arbeidsgiverandelen på 12 %

*** Det er refusjon av sykepenger som har økt for 2022.

NOTE 3 IMMATERIELLE EIENDELER

	PROGRAMVARE OG LIGNENDE RETTIGHETER	IMMATERIELLE EIENDELER UNDER UTFØRELSE	SUM
Anskaffelseskost 01.01.	7 203 556	0	7 203 556
Tilgang i året *	3 525 128	0	3 525 128
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
Anskaffelseskost	10 728 684	0	10 728 684
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	6 054 705	0	6 054 705
Ordinære avskrivninger i året	915 591	0	915 591
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2022	3 758 387	0	3 758 387
Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært	Ingen avskrivning	
Avhendelse av immaterielle eiendeler i 2022:			
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0

* Innkjøp av program til forvaltningssystem for NBs audiovisuelle arkivsamling (FAV).

Leveransen omfatter leveranse, installasjon, opplæring og konvertering av data fra gammelt forvaltningssystem.

NOTE 4 VARIGE DRIFTSMIDLER

	TOMTER	BYGNINGER OG ANNEN FAST EIENDOM	MASKINER OG TRANSPORT- MIDLER	DRIFTSLØSØRE, INVENTAR, VERKTØY O.L.	SUM
Anskaffelseskost 01.01.	0	0	31 068 936	252 171 959	283 240 895
Tilgang i året	0	0	10 270 043	47 786 710	58 056 753
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	-459 000	0	-459 000
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0	0	0
<i>Anskaffelseskost</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>40 879 978</i>	<i>299 958 669</i>	<i>340 838 648</i>
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	0	19 857 781	154 228 774	174 086 555
Ordinære avskrivninger i året	0	0	3 312 265	28 791 051	32 103 315
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	-459 000	0	-459 000
Balanseført verdi 31.12.2022	0	0	18 168 933	116 938 845	135 107 778
Avskrivningssatser (levetider)		Ingen avskrivning	10-60 år dekomponert lineært	4-10 år lineært	3-20 år lineært
Avhendelse av varige driftsmidler i 2022:					
= Regnskapsmessig gevinst/tap		0	0	0	0

NOTE 5 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	31.12.2022	31.12.2021
Husleie*	174 202 427	142 719 182
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler**	10 271 299	14 032 549
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler***	24 695 898	14 992 001
Leie maskiner, inventar og lignende	25 409 037	18 064 338
Mindre utstyrsanskaffelser****	-2 799 459	3 536 245
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.*****	6 881 037	11 150 933
Kjøp av konsulent tjenester	2 452 163	7 337 211
Kjøp av andre fremmede tjenester	55 438 794	50 154 796
Reiser og diett*****	9 634 779	3 504 193
Tap og lignende	-1 884	7 030
Øvrige driftskostnader	31 660 304	27 155 811
Sum andre driftskostnader	337 844 397	292 654 289

Gjelder alle poster: gjennomsnittlig KPI for 2021 - 2022 vært 5,8%

* Fjellmagasinet ble ferdigstilt sommeren 2022.

** I 2021 tok vi hovedkostnaden for utbedring av lokaler i Oslo. I 2022 kostnadene lavere, men med hovedtyngden på utbedring av Utstillingslokaler

*** Kostnader i 2022 for vakt hold, strøm/lys og renhold har økt i forhold til 2021. NB fikk en endringsfaktura på fjernvarme i Oslo i november 2022, på 4,9 mill.kr

**** Avsetninger faktura i flyt

***** I 2021 ble Utstillingslokaler utbedret for ca 5,0 mill.kr

***** 2021 var ekstraordinært lavt grunnet pandemi.

TILLEGGSINFORMASJON OM OPERASJONELLE LEIEAVTALER

GJENVÆRENDE VARIGHET	TYPE EIENDEL					SUM
	IMMATERIELLE EIENDELER	TOMTER, BYGNIN- GER OG ANNEN FAST EIENDOM	MASKINER OG TRANS- PORTMIDLER	DRIFTSLØSØRE, INVENTAR, VERKTØY OG LIGNENDE	INFRASTRUKTUR EIENDELER	
Varighet inntil 1 år		1 259 012				1 259 012 Filmparken Jar
Varighet 1-5 år		5 669 451				5 669 451 Avtaler lager Mo mm
Varighet over 5 år		175 241 065				175 241 065 Statsbygg og Entra
Kostnadsført leie- betaling for perioden*	0	182 169 528	0	0	0	182 169 528

* Beløpet inneholder ikke fremleiekostnader

NOTE 6 FINANSINTEKTER OG FINANSKOSTNADER

FINANSINTEKTER	31.12.2022	31.12.2021
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst (agio)	12 012	44 029
Utbytte fra selskaper	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum finansinntekter	12 012	44 029
FINANSKOSTNADER		
Rentekostnad	16 647	18 349
Nedskrivning av aksjer	0	0
Valutatap (disagio)	17 473	43 532
Annen finanskostnad	0	0
Sum finanskostnader	34 120	61 880

NOTE 7 SAMMENHENG MELLOM AVREGNET MED STATSKASSEN OG MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) FORKLARING TIL AT PERIODENS RESULTAT IKKE ER LIK ENDRING I AVREGNET MED STATSKASSEN I BALANSEN (KONGRUENSAVVIK)	31.12.2022	31.12.2021	ENDRING*
Avregnet med statskassen i balansen	67 703 716	46 675 487	21 028 228
Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter er at konsern-kontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.			
ENDRING I AVREGNET MED STATSKASSEN			
<i>Konsernkontoer i Norges Bank</i>			
- Konsernkonto utbetaling			-880 916 701
+ Konsernkonto innbetaling			59 430 541
<i>Netto trekk konsernkonto</i>			-821 486 160
<i>Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomheten drift (er gjennomstrømningsposter)</i>			
- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer			0
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer			90 000 000
<i>Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen</i>			
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)			696 172 665
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)			-31 097 250
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)			45 382 516
<i>Andre avstemmingsposter</i>			
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter			0
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>			-21 028 228
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen			0
Sum endring i avregnet med statskassen*			-21 028 228

* Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.

**NOTE 7B SAMMENHENG MELLOM AVREGNET MED STATSKASSEN OG MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN
(Bruttobudsjetterte virksomheter)**

B) FORSKJELLEN MELLOM AVREGNET MED STATSKASSEN OG MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN	31.12.2022	31.12.2022	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellom- værende med statskassen	Forskjell
IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER			
Immaterielle eiendeler	3 758 387		3 758 387
Varige driftsmidler	135 108 227		135 108 227
<i>Sum</i>	<i>138 866 615</i>	<i>0</i>	<i>138 866 615</i>
FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
OMLØPSMIDLER			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	2 967 345	0	2 967 345
Kundefordringer	507 595	0	507 595
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	0	0
Andre fordringer	9 106 081	195 081	8 911 000
Bankinnskudd, kontanter og lignende	3 798	3 798	0
Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>12 584 819</i>	<i>198 879</i>	<i>12 385 940</i>
LANGSIKTIGE FORPLIKTELSER OG GJELD			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld	-18 829 323	0	-18 829 323
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-13 076 249	-14 094 002	1 017 753
Skyldige offentlige avgifter	-4 853 152	-848 008	-4 005 144
Avsatte feriepenger	-33 916 339	0	-33 916 339
Mottatt forskuddsbetaling	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-13 072 656	-8 740 380	-4 332 276
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>-83 747 718</i>	<i>-23 682 390</i>	<i>-60 065 328</i>
Sum	67 703 716	-23 483 510	91 187 226

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

NOTE 10 TILSKUDDSFORVALTNING OG ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN

TILSKUDD TIL ANDRE	31.12.2022	31.12.2021
Utbetaling av tilskudd til andre	90 000 000	82 435 000
Sum tilskudd til andre	90 000 000	82 435 000

NOTE 12 BEHOLDNING AV VARER OG DRIFTSMATERIELL

	31.12.2022	31.12.2021
ANSKAFFELSESKOST		
Innkjøpte varer (ferdigvarer) og driftsmateriell *	2 967 345	3 725 979
Sum anskaffelseskost	2 967 345	3 725 979
UKURANS *		
Sum ukurans	0	0
Sum beholdning av varer og driftsmateriell	2 967 345	3 725 979

* Nedgang skyldes blant annet nedlagt nettbutikk for Det flerspårklige Bibliotek. Dokumentert i eget notat til Riksrevisjonen

* Kan ikke automatisk hentes ut fra regnskapet.

NOTE 13 KUNDEFORDRINGER

	31.12.2022	31.12.2021
Kundefordringer til pålydende	1 301 785	1 553 622
Avsatt til forventet tap (-) *	-794 190	-801 471
Sum kundefordringer	507 595	752 151

* Gjelder eldre kundefordringer som er etablert hos Kredinor. Dokumentert i eget notat til Riksrevisjonen

NOTE 14 OPPTJENTE, IKKE FAKTURERTE INNTEKTER / MOTTATT FORSKUDBETALING

OPPTJENTE, IKKE FAKTURERTE INNTEKTER (FORDRING)	31.12.2022	31.12.2021
Opptjent, ikke fakturert driftsinntekt *	0	1 078 850
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	1 078 850

* Nasjonalbiblioteket har i 2022 ikke aktiviteter som skulle tilsi avsetning av utgående faktura for 2023.

MOTTATT FORSKUDBETALING (GJELD)	31.12.2022	31.12.2021
Sum mottatt forskuddsbetaling	0	0

NOTE 15 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

	31.12.2022	31.12.2021
Forskuddsbetalt lønn	15 011	65 298
Reiseforskudd	0	0
Personallån	51 563	63 750
Andre fordringer på ansatte	98 210	98 210
Forskuddsbetalte leie	4 537 620	5 089 384
Andre forskuddsbetalte kostnader	2 130 321	1 311 809
Andre fordringer*	2 273 357	1 917 056
Sum andre kortsiktige fordringer	9 106 081	8 545 507

* Gjelder refusjoner og fordringer NAV

NOTE 16 BANKINNSKUDD, KONTANTER OG LIGNENDE

	31.12.2022	31.12.2021
Øvrige bankkontoer (utenfor statens konsernkontoordning)	0	0
Kontantbeholdninger	3 798	2 335
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	3 798	2 335

NOTE 17 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	31.12.2022	31.12.2021
Skyldig lønn	0	-8 834
Annen gjeld til ansatte	11 727 507	11 482 889
Påløpte kostnader*	1 345 149	8 843 077
Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	0	0
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	0	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0
Sum annen kortsiktig gjeld	13 072 656	20 317 132

* Nasjonalbiblioteket har vurdert behovet for avsetning.

Robåter ved Borknæs i Kyæfjord. Foto: Anders Beer Wilse, 1905-1906.

Kolofon

Omslagsfoto: Kristiansand. Foto: Normanns kunstforlag, 1966.
Design: Superultraplus Designstudio AS

